

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Інститут правотворчості та науково-правових експертиз Національної академії наук України
Освітня програма	54105 Право
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Спеціальність	081 Право

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Інститут правотворчості та науково-правових експертиз Національної академії наук України
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	54105
Назва ОП	Право
Галузь знань	08 Право
Спеціальність	081 Право
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Вид освітньої програми	Освітньо-наукова

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Балинська Ольга Михайлівна, Міць Анастасія Миколаївна, Коломієць Наталія Володимирівна (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	10.04.2024 р. – 12.04.2024 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП <https://lawmaking.academy/akredytatsiya/>

Програма візиту експертної групи <https://lawmaking.academy/akredytatsiya/>

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

ОНП «Право» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти реалізується в Інституті правотворчості та науково-правових експертиз Національної академії наук України на базі якого проводяться комплексні дослідження, наукові експертизи правових актів у сфері публічного та приватного права, захисту прав людини і громадянина, надається науково-методична допомога органам влади та органам місцевого самоврядування у сфері правового забезпечення. ОНП була розроблена в 2021 році, саме в цьому році був здійснений перший набір на дану програму. В 2022 році відбулось оновлення ОНП в частині загального обсягу, збільшення кількості кредитів на вибірковий компонент тощо. В 2023 році ОНП адаптується відповідно до прийнятого Стандарту ВО. Всі три ОНП завантажені в систему та розміщені на сайті Інституту. ЕГ їх вивчила, проаналізувала та порівняла (увага була зосереджена на останній – 2023 р.). Освітня складова даної ОНП передбачена на першому та другому курсі (1,2,3,4 семестрах). За ОНП навчаються здобувачі 2022 та 2023 року вступу. ЕГ встановила, що необхідність в проведенні акредитаційної експертизи на другому році навчання здобувачів у Інституту виникла через те, що здобувачка другого курсу завершує роботу над дисертаційним дослідженням. Щодо освітньої діяльності, що провадиться на ОНП «Право», то ЕГ відмічає, що така діяльність відповідає нормативним вимогам в даній сфері, Інститут розробив локальні акти, що складають власну внутрішню нормативно-правову базу, що регулюють правовідносини, між учасниками освітнього процесу. На базі Інституту систематично організовуються та проводяться щорічні всеукраїнські та міжнародні науково-практичні заходи із обов'язковим залученням здобувачів. Наукові працівники, що задіяні на даній програмі активно беруть участь в експертному та організаційному забезпеченні реформування не тільки законодавства України, але і реформування юридичної освіти (організація заходів, які є платформою обговорення необхідних кроків для відповідних змін). Отримані навички та знання таких НП є основною підставою для оновлення та вдосконалення навчально-методичного забезпечення навчальних дисциплін та якісного забезпечення наукової складової ОНП. Вище окреслене є значною перевагою ОНП «Право». Загалом, під час акредитаційної експертизи ЕГ було перевірено та уточнено інформацію, надану у відомостях самооцінювання, проведено зустрічі зі стейкхолдерами, керівництвом Інституту, представниками наукових відділів, проаналізовано надані додаткові документи. Тож, аналізуючи з'ясовані факти та отримані докази, ЕГ встановила, що освітньо-наукова діяльність ОНП за всіма критеріями відповідає рівню «В». Слабкі сторони, що виявлені ЕГ не є критичними і їх наявність зумовлена тим, що освітньо-наукова програма є порівняно новою, а її започаткування припало на період дії карантинних обмежень, а подальша реалізація ОНП на період воєнного стану в Україні. ЕГ надано рекомендації щодо удосконалення освітньо-наукового процесу за кожним критерієм.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

Як сильні сторони експертна група відзначила: урахування в змісті освітньо-наукової програми 081 «Право» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти тенденцій розвитку спеціальності; системну, тісну співпрацю з органами законодавчої, судової гілки влади; повну відповідність академічної та професійної кваліфікації наукових та науково-педагогічних працівників, які забезпечують освітній процес за ОНП «Право». Експертна група позитивно відзначила той факт, що Інститут правотворчості та науково-правових експертиз НАН України враховує свою спеціалізацію на ринку освітніх послуг, відповідно до чого визначаються теми наукових досліджень, надає широкі можливості для безкоштовної апробації наукових досліджень аспірантів через організацію наукових конференцій, семінарів, круглих столів тощо. Наявне наукове фахове видання категорії «Б». В освітньо-науковій програмі передбачено окремий освітній компонент практичної спрямованості, який сприяє підготовці до викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю 081 Право – «Педагогічна практика (за напрямом наукової спеціальності 081 Право)». Якісне проведення комплексних фундаментальних і прикладних досліджень у сфері правотворчої діяльності, удосконалення механізмів взаємодії між учасниками правотворчої діяльності у процесі підготовки нормативно-правових актів, а також аналізу їх застосування, підвищення якості законодавства України, проведення наукових експертиз нормативно-правових актів та їх проєктів, надання науково-методичної допомоги правозастосовним органам дозволяє науковим працівникам повноцінно реалізовувати освітньо-науковий процес, що здійснюється за даною програмою. В інституті існують реальні можливості для створення спеціалізованих вчених рад для захисту дисертацій, тематика яких переважно орієнтована на цивільно-правовий напрямок.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

1. При формуванні ОНП враховано досвід тільки двох іноземних ЗВО, серед яких відсутні освітні інституції країн ЄС.
2. В Інституті процедура вибору ВК, що окреслена в локальному акті - Порядок обрання вибіркових дисциплін ОНП підготовки докторів філософії не деталізована, зокрема, не зазначено на який строк здобувачі обирають ВК – семестр/навчальний рік, до якого часу необхідно реалізувати своє право на вибір.
3. Аналіз спеціальних компетентностей та ПРН, що набуваються ОК «Педагогічна практика (за напрямом наукової спеціальності 081 Право)» відповідно до матриці 7 та матриці 8 ОНП вказує, що під час проходження педагогічної практики аспіранти набувають здатність складати правові документи, в тому числі процесуальні, вміти формулювати та відстоювати правову позицію в конкретній справі – СК 10 (Матриця 7 ОНП) та демонструвати вміння складати правові документи, в тому числі процесуальні, вміти формулювати та відстоювати правову позицію у конкретній справі – РН 16 (матриця 8 ОНП). Однак, відповідно до Положенням про педагогічну практику здобувачів ВО ступеня доктора філософії педагогічна практика спрямована на набуття навичок здійснення освітнього процесу у закладах вищої освіти й формування вмінь науково-педагогічної діяльності, зокрема, викладання юридичних дисциплін, організації освітньої діяльності та науково-методичної роботи, що не зовсім корелює з СК та РН, що окреслені в

матрицях ОНП. 4.Здобувачі, що навчаються на ОНП проходять практику в Інституті, де навчаються здобувачі третього рівня вищої освіти, а перший (бакалаврський) та другий (магістерський) рівні відсутні. Даний факт значно обмежує набуття навичок, що визначені в Стандарті ВО, зокрема, організувати і здійснювати освітній процес у сфері права на різних рівнях вищої освіти, його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, застосувати ефективні методики викладання навчальних дисциплін - РН 09 Стандарту ВО. 5. В робочих програмах ОК1 – ОК5 містяться різні форми поточного контролю. Чіткі критерії оцінювання за кожен вид роботи відсутні. ЕГ рекомендує: 1. До 24/25 навчального року переглянути ОНП, врахувавши досвід аналогічних освітніх інституцій країн ЄС. 2. До 24/25 навчального року внести зміни в Порядок обрання вибіркових дисциплін, де чітко вказати на який термін обирається ВК, в які строки обирається та визначити мінімальну кількість здобувачів, що необхідні для вивчення ВК. 3. До 24/25 навчального року переглянути зміст ОНП в частині СК та ПРН, що набуваються через ОК 6 «Педагогічна практика (за напрямом наукової спеціальності 081 Право)» та узгодити з локальним актом - Положенням про педагогічну практику. 4. Для здобувачів 23 року набору забезпечити можливість походити педагогічну практику не тільки в Інституті, а і в ЗВО, що повноцінно забезпечить формування навичків визначених Стантартом ВО, зокрема, РН 09 – передбачити в Програмі практики бази практики, де вказати ЗВО з якими співпрацює Інститут. 5. В роб. прогр. ОК прописати чіткі критерії оцінювання

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Як зазначається в тексті відомостей ОНП, ціллю можна визначити підготовку конкурентоспроможних фахівців, вчених, які здатні проводити якісні дослідження на актуальні теми, пропонувати нові ідеї по вирішенню наявних правових проблем та шукати шляхи по розв'язанні різноманітних теоретичних та практичних проблем у галузі права. Відповідно до Стратегії розвитку Науково-дослідного інституту правотворчості та науково-правових експертиз Національної академії правових наук України на 2023–2027 роки <https://lawmaking.academy/wp-content/uploads/STRATEGIYA-ROZVYTKU-INSTYTUTU-2023-2027.pdf>, метою діяльності Інституту є проведення комплексних фундаментальних і прикладних досліджень для одержання нових знань у сфері правотворчої діяльності в Україні, публічного та приватного права, захисту прав людини і громадянина, здійснення наукової експертизи нормативно-правових актів та надання науково-методичної допомоги місцевим органам виконавчої влади, правоохоронним органам, судам та органам місцевого самоврядування. Також згаданий документ визначає особливості методологічного орієнтування, а саме впровадження ефективних засобів нормопроектної техніки, забезпечення їхньої регулятивної здатності, сприяння науково-експертному забезпеченню діяльності органів державної влади в період відновлення України від наслідків війни та на шляху набуття членства в Європейському Союзі тощо. ОНП відповідає окресленим цілям, так як має на меті підготовку науковців, спроможних задовольняти та виконувати вищезгадані задачі, а саме безпосередньо долучатись до науково-практичної роботи, що було підтверджено в ході спілкування у фокус-групах.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Так, у процесі зустрічей із стейкхолдерами, було встановлено, що вони обізнані про зміст ОНП, перебувають у постійному контакті із гарантом та іншими учасниками ОП, долучаються до формування пропозицій та зауважень до ОНП. Наприклад, Марченко В. М. підтвердив, що активно спілкується із укладачами ОНП в межах своєї професійної діяльності, а саме – нотаріальної сфери, яка тісно пов'язана із специфікою ОНП, а саме приватноправової галузі юридичної науки. Стейкхолдер Лукасевич-Крутник Ірина Степанівна зауважила, що бере активну участь у корегуванні ОНП від самого початку її укладання, вносить свої пропозиції щодо складання змісту конкретних ОК. Серед стейкхолдерів наявні також фахівці з практичної сфери, які беруть участь у проведенні занять, наприклад, Корчагін М.П., керуючий партнер юридичної фірми «АНТІКА», підкреслював необхідність прикладного спрямування ОП. Окрім цього, з-поміж стейкхолдерів можна побачити також фахівців різних професійних сфер, зокрема, Олійник Олександр Миколайович – директор Директорату правосуддя та кримінальної юстиції Міністерства юстиції України, який хоча й не представляє царину приватної правової науки, проте зацікавлений в існуванні ОНП, бачить в ній перспективу.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

ОП має свою специфіку, яка полягає у концентрації на приватноправових галузях юридичної науки, відповідно встановлені цілі формувались із врахуванням саме вузькофахового контексту, пов'язаного з дослідженням актуальних проблем цивільного, корпоративного, міжнародного приватного права, пов'язаного із євроінтеграційними чинниками, які обумовлюють необхідність адаптації законодавства України до права ЄС. До того ж, як викладачі, так і здобувачі працюють в органах державної влади, є самозайнятими особами, належать до професійної юридичної спільноти міста Києва, отже, безпосередньо долучені до ринку праці. Регіональний контекст, а саме столичне розташування інституту створює умови для плідної взаємодії із центральними органами виконавчої влади, наприклад, з Міністерством юстиції України (далі – МЮУ), в ході спілкування у фокус-групах було встановлено, що інститут надає консультаційні послуги департаментам МЮУ, до чого долучає здобувачів; також інститут має тісну співпрацю із Міжнародним комерційним арбітражним судом при Торгово-промисловій палаті України, Касаційним адміністративним судом у складі Верховного Суду, Асоціацією «Незалежна асоціація банків України», Кваліфікаційно-дисциплінарною комісією адвокатури міста Києва, Головним територіальним управлінням юстиції у місті Києві, Київським апеляційним судом, Національним агентством України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів. Тренінговим центром прокурорів України, Національною службою посередництва і примирення, Дослідницькою службою Верховної Ради України тощо <https://lawmaking.academy/spivpratsya/>. Тобто, увага ОП сконцентрована саме на інституціях, розташованих у м. Києві.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Стандарт вищої освіти зі спеціальності Право для третього рівня вищої освіти передбачає забезпечення таких компетентностей як концептуальні та методологічні знання, спеціалізовані уміння і навички, критичний аналіз і синтез ідей з дотриманням високого рівня академічної доброчесності, володіння високим рівнем комунікації тощо. ОНП в цілому задовольняє вказані вимоги за допомогою включення в ОНП обов'язкових («Організація наукових досліджень та методологія юридичної науки», «Актуальні проблеми філософії») та вибірових компонентів («Актуальні проблеми цивільного права», «Актуальні проблеми міжнародного приватного права», «Актуальні проблеми договірної права» тощо). Освітній процес на ОНП включає в себе проведення лекційних і семінарських занять, виконання практичних завдань, зокрема, за запитами та участю представників професійної сфери (адвокатів, нотаріусів, державних службовців тощо), обговорення навчально-методичних матеріалів, участь у науково-практичних заходах, круглих столах, семінарах, написання тез, статей. Оцінювання здобувачів протягом всього навчального процесу на ОНП проводиться в усній та письмовій формах, у вигляді тестування, що дозволяє всебічно підготувати здобувачів до різних форм когнітивного мислення.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Наукова установа розвивається у певному напрямку, надаючи перевагу проведенню якісних досліджень у царині саме приватного права. Також ОНП враховує регіональний та галузевий контекст, що полягає у долученні фахівців до проведення занять, врахуванні інтересів самих здобувачів, які є самозайнятими та такими, що працюють в органах державної влади та належать до професійної спільноти міста Києва.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

При формуванні ОНП враховано досвід тільки двох іноземних ЗВО, серед яких відсутні освітні інституції країн ЄС. Рекомендуємо Інституту вивчити практику організації ОНП в ЗВО та інституціях країн, які належать до країн ЄС та спеціалізуються на приватноправових дослідженнях.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

ЕГ дійшла висновку про: повну відповідність ОНП за підкритеріями: 1.1, 1.2, 1.4 адже, ОНП має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії Інституту, що відображається у документах Інституту; стейкхолдери активно долучені до функціонування ОНП, що наділяє її ознаками прикладного спрямування, яке є актуальним на ринку праці в умовах сьогодення, проте, інформація щодо конкретних прикладів врахування досвіду іноземних освітніх програм країн ЄС є відсутньою. В цілому всі вимоги дотримані, а наявні недоліки є незначними та такими, що не впливають істотно на якість освітнього процесу. Відповідні зауваження не є суттєвими, не впливають на якість підготовки здобувачів вищої освіти та можуть бути усунені за наступного перегляду ОНП. Отже, ЕГ дійшла висновку про рівень В ОНП за критерієм 1.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Наразі діє стандарт вищої освіти за спеціальністю 081 Право для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти затверджений Наказом МОН України №924 від 31.07.2023. В даному нормативно-правовому акті зазначено, що освітньо-наукова програма підготовки доктора філософії складається з освітньої та наукової складових. Відповідно до Стандарту ВО обсяг освітньої складової освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії повинен становити 45 кредитів ЄКТС. Експертна група проаналізувала ОНП «Право» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти 2021 року, 2022 року, 2023 року. Встановила, що обсяг ОНП 21 року становить 41 кредит, з них на обов'язковий компонент виділено 32 кредити, на вибірковий 9; обсяг ОНП 22 року становить 38 кредитів, з них обов'язковий компонент становить 24 кредити, вибірковий – 14; обсяг ОНП 23 року становить 45 кредитів, з них обов'язковий компонент – 25 кредитів, вибірковий – 20 кредитів. Отже, зміст ОНП відповідає нормативно-правовим вимогам.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

ОНП «Право» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти має достатньо логічну структуру. ОНП структурована за семестрами навчання. Відповідно до ОНП, засвоєння освітньої складової передбачено на 1, 2 курсах (1-4 семестри). На цих та інших курсах (3 та 4 семестри) реалізується і дослідницька складова. Компоненти ОНП поділено у два блоки – обов'язкові (ОК), які вивчаються у 1, 2, 4 семестрах, та вибіркові (ВК), що вивчаються у 3 та 4 семестрі. ОНП містить 6 ОК в обов'язковій частині: ОК 1 «Іноземна мова» - 6 кредитів, вивчається у першому та другому семестрах, ОК 2 «Актуальні проблеми філософії» - 4 кредити, ОК 3 «Організація наукових досліджень та методологія юридичної науки» - 4 кредити, ОК 4 «Правоінтерпретаційна політика та юридична техніка» - 3 кредити, ОК 5 «Методика викладання галузевих юридичних дисциплін» - 3 кредити, ОК 6 «Педагогічна практика (за напрямом наукової спеціальності 081 Право)» - 5 кредитів. Всі обов'язкові ОК, включені до ОНП забезпечують ПРН, що відображено через Додаток 8 ОНП «Матриця відповідності програмних результатів навчання відповідним компонентам освітньо-наукової програми 081 «Право» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти спеціальності 081 Право». Вибіркові компоненти ОНП (20 кредитів) поділені на 2 блоки («Блок 1», «Блок 2»). Кожен з блоків включає 6 вибіркових дисциплін по 5 кредитів кожна. Загалом, аналіз даної ОНП дав можливість ЕГ зробити висновок, що освітні компоненти, включені до ОНП, складають логічну взаємопов'язану систему, а також те, що послідовність вивчення обов'язкових освітніх компонентів ОНП дозволяє досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Об'єктом вивчення ОНП третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти спеціальності 081 «Право» є право як соціальне явище, особливості його творення та реалізації, що ґрунтуються на правових цінностях та принципах, в основі яких покладені людська гідність та верховенство права, що підтверджується переліком обов'язкових компонентів та вибіркових. Тож, аналіз обов'язкових освітніх компонентів та вибіркових компонентів, ознайомлення з представленими робочими програмами/силабусами дає підстави вважати, що зміст освітньо-наукової програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності 081 «Право». Спілкування з гарантом додатково підтвердило, що оновлення змісту освітніх компонентів ОНП відбувається постійно, з урахуванням відповідних змін в галузі права. Також, кожного року проводиться перегляд та оновлення складу вибіркових дисциплін (всі вибіркові дисципліни в рамках спеціальності 081 "Право"), що забезпечує альтернативність вибору шляхом формування індивідуальної траєкторії навчання, а також розширює можливості здобувача для формування індивідуальної траєкторії шляхом вибору окремих компонентів ОНП. Також групою

експертів, під час проведення дистанційної акредитаційної експертизи, було встановлено, що перелік затверджених тем дисертаційних робіт, відповідає галузі 08 «Право» взагалі, та спеціальності 081 «Право», зокрема. Тож, зміст ОНП відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності 081 «Право».

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

В Інституті правотворчості та науково-правових експертиз НАН України право вільного вибору навчальних дисциплін регламентовано Порядком обрання вибіркового дисциплін освітньо-наукової програми підготовки докторів філософії на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти в галузі знань 08 Право зі спеціальності 081 Право здобувачами Науково-дослідного інституту правотворчості та науково-правових експертиз Національної академії правових наук України <https://lawmaking.academy/wp-content/uploads/PORYADOK-obrannya-vybirkovykh-dystsyplin-Osvitno-naukovoyi-programy-pidgotovky-doktoriv-filosofiyi-na-tretomu-osvitno-naukovomu-rivni-vyshhoi-osvity.pdf> Відповідно до даного локального акту процедури вибору здобувачами вищої освіти вибіркового навчальних дисциплін передусім ознайомлення здобувачів із робочими програмами та силабусами вибіркового навчальних дисциплін, що розміщені на офіційному веб-сайті Інституту <https://lawmaking.academy/sylabusy-2023/> (ЕГ ознайомилась). Здобувач обирає вибіркові навчальні дисципліни на першому році його підготовки в Інституті шляхом подання відповідної заяви. Заява подається здобувачем до аспірантури Інституту до початку семестру, в якому викладається навчальна дисципліна. Щодо ОНП 2023 року, то вона містить перелік вибіркового дисциплін для здобувачів третього рівня вищої освіти. Вибіркові дисципліни становлять 20 кредитів (в ОНП 21 р. – 9 кредитів, в ОНП 22 – 14 кредитів), вивчення вибіркового дисциплін передбачено в 3 та 4 семестрах. Вибір здійснюється в межах ОНП. Навчальні дисципліни поділені на два блоки: «Блок 1», «Блок 2». Блок 1 вивчається у 3 семестрі, блок 2 – у 4 семестрі. На кожен блок виділено по 10 кредитів, в кожному 6 навчальних дисциплін по 5 кредитів кожна. Здобувачам пропонується обрати по дві навчальні дисципліни з кожного блоку. Під час спілкування з авторами відомостей про самооцінювання (Зустріч 3) було з'ясовано, що здобувачі 2022 року вступу обирали навчальні дисципліни з 1 жовтня по 16 жовтня 2022 року, а здобувачі 2023 року набору ще не обрали, як зазначив провідний науковий співробітник: «планується в травні». Здобувачі другого року навчання під час зустрічі (Зустріч 5) зазначили, що обирали дисципліни шляхом написання заяв, вибіркові дисципліни обирали із урахуванням обраної теми дослідження, з переліком вибіркового дисциплін та їх змістом ознайомились на сайті. ЕГ звертає увагу на необхідності розроблення та впровадження чіткого механізму вибору вибіркового компоненту із зазначенням чітких часових проміжків, визначенням мінімальної кількості здобувачів, що необхідно для вивчення ВК.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Відповідно до Положення про педагогічну практику <https://lawmaking.academy/wp-content/uploads/Untitled.pdf> «Педагогічна практика є обов'язковим компонентом освітньої складової ОНП. Основним завданням практики є формування професійних умінь, пов'язаних з науково-педагогічною діяльністю.» ОНП містить ОК 6 - Педагогічна практика (за напрямом наукової спеціальності 081 Право) - 5 кр. Даний ОК формує у здобувачів загальні компетентності: ЗК01 - здатність генерувати нові ідеї (креативність), ЗК03 - здатність розв'язувати комплексні проблеми на основі системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору, ЗК06 - здатність саморозвиватися і самовдосконалюватися впродовж життя, оцінювати рівень власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію й мобільність; та спеціальні компетентності: СК02 - здатність застосовувати методи правового і міждисциплінарного дослідження, виявляти їх евристичні можливості та межі, використовувати релевантний дослідницький інструментарій, СК03 - здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті та проектах правничої освіти у системі освіти дорослих, СК05 - здатність моделювати оптимальні варіанти вирішення складних правових проблем, прогнозувати можливі наслідки їх реалізації, СК07 - здатність виявляти нові інституційні етичні виклики та етичні виклики в житті суспільства і пропонувати для них правові механізми розв'язання, СК08 - здатність тлумачити та застосовувати нормативно-правові акти та інші джерела права у сфері захисту прав та інтересів суб'єктів правовідносин, аналізувати та узагальнювати судову практику, СК10 - здатність складати правові документи, в тому числі процесуальні, вміти формулювати та відстоювати правову позицію в конкретній справі. Відповідно до «Матриці відповідності ПРН відповідним компонентам ОНП «Право» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти (Додаток 8 ОНП) ОК 6 - Педагогічна практика (за напрямом наукової спеціальності 081 Право) спрямована до досягнення наступних результатів навчання: РН06. Розуміти загальні принципи та методи юридичної науки, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері права та у викладацькій практиці. РН09. Організувати і здійснювати освітній процес у сфері права на різних рівнях вищої освіти, його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, застосувати ефективні методи викладання навчальних дисциплін. РН13. Постійно саморозвиватися і самовдосконалюватися, належним чином оцінювати рівень власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію й мобільність. РН16. Демонструвати вміння складати правові документи, в тому числі процесуальні, вміти формулювати та відстоювати правову позицію у конкретній справі. Відповідно до ОНП педагогічна практика проходить на другому курсі. На зустрічі здобувачі вказали, що базою є Інститут правотворчості та науково-правових експертиз. P.S. продовження в розділі "Слабкі сторони".

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Під час спілкування з гарантом ОНП «Право» було з'ясовано, що ОНП містить освітні компоненти, які формують соціальні навички soft skills. Зокрема, ОК 2 «Актуальні проблеми філософії», формує програмний результат навчання РН13. Постійно саморозвиватися і самовдосконалюватися, належним чином оцінювати рівень власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію й мобільність. ОК 3 «Організація наукових досліджень та методологія юридичної науки» формує РН 02 Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефхівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми права державною та іноземною мовами, оприлюднювати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних наукових виданнях. ОК 5 "Методика викладання галузевих юридичних дисциплін" формує РН13. Постійно саморозвиватися і самовдосконалюватися, належним чином оцінювати рівень власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію й мобільність, а також РН14. Вміло тлумачити та ефективно застосовувати нормативноправові акти та інші джерела права у сфері захисту прав та інтересів суб'єктів правовідносин, аналізувати та узагальнювати судову практику та РН16. Демонструвати вміння складати правові документи, в тому числі процесуальні, вміння формулювати та відстоювати правову позицію у конкретній справі. Окремо варто зацентувати на тому, що здобувачі ОНП набувають соціальних навичок (soft skills) упродовж практичної підготовки, на яку виділено 5 кредитів ЄКТС та під час науково-дослідницької роботи (через проведення й оформлення наукового дослідження).

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Відповідний професійний стандарт відсутній.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Освітній процес в Інституті регулюється Положенням про організацію освітнього процесу https://lawmaking.academy/wp-content/uploads/Polozhennya-pro-organizatsiyu-osvitnogo-protsesu-v-NDI_2023.pdf Відповідно до даного локального акту аудиторне навантаження навчальних дисциплін, які викладаються на денній формі навчання на третьому рівні вищої освіти, повинно бути, як правило, не меншим, ніж 1/4 від загального освітнього навантаження, визначеного для цієї навчальної дисципліни. Навчальний час, відведений для самостійної роботи аспіранта, регламентується навчальним планом і повинен становити, як правило, не більше, ніж 3/4 загального обсягу навчального часу, відведеного для вивчення конкретної навчальної дисципліни. Аудиторне тижневе навантаження за денною формою навчання при підготовці здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії не може перевищувати, як правило, 18 годин. Аналіз навчального плану вказує, що загальний обсяг освітньої програми становить 45 кредитів. Загальний обсяг годин за дисциплінами складається з аудиторного навантаження та самостійної роботи. Аудиторне навантаження розподіляється між лекціями, практичними заняттями/семінарськими. Аналіз навчального плану вказує на однакове співвідношення аудиторного та самостійного навантаження в межах навчальних дисциплін з однаковими кредитами. Зокрема, ОК 2 «Актуальні проблеми філософії», ОК 3 «Організація наукових досліджень та методологія юридичної науки» - 4 кредити (120 годин) з них лекцій 14 годин, семінарських 26 годин, самостійна робота 80 годин; ОК 4 «Правоінтерпретаційна політика та юридична техніка», ОК 5 «Методика викладання галузевих юридичних дисциплін» - 3 кредити (90 годин) з них лекцій 10 годин, семінарських 20 годин, самостійна робота 60 годин. Всі вибіркові компоненти становлять п'ять кредитів (150 годин) із них лекцій 16 годин, семінарських 30 годин, 104 години вибірових. Здобувачі вищої освіти під час зустрічі відзначили про достатню кількість годин, що виділяється на лекційні та семінарські заняття. В цілому, ЕГ дійшла висновку, що обсяг ОК, ВК дозволяє опанувати програмні результати навчання, що було з'ясовано під час спілкування зі здобувачами вищої освіти.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Відповідно до поданої інформації в відомостях про самооцінювання освітньої програми, яка підтверджена гарантом, за ОНП «Право» підготовка здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти не здійснюється.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Сильною стороною ОНП «Право» є системний перегляд ОНП (в 2021 році, в 2022 році, в 2023 році). Аналіз кожної з ОНП вказує на динаміку збільшення кількості кредитів на вибіркового компонента (ОПН 21р - ВК 9 кредитів; ОПН 22

р. – ВК 14 кредитів; ОНП 23 р. – 20 кредитів), що, на думку ЕГ, додатково забезпечує можливість здобувачам вищої освіти, що навчаються на даній ОНП якісно виконувати наукову складову даної програми (вибір дисципліни за напрямком наукового дослідження).

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

1) В Інституті право вільного вибору навчальних дисциплін регламентовано Порядком обрання вибіркових дисциплін освітньо-наукової програми підготовки докторів філософії. Однак процедура вибору ВК в даному локальному акті не деталізована, зокрема, не деталізовано на який строк здобувачі обирають ВК – семестр/навчальний рік, до якого часу необхідно реалізувати своє право на вибір. Як було з'ясовано під час експертизи здобувачі 2022 року набору обирали навчальні дисципліни з 1 по 16 жовтня 2022 року, а здобувачі 2023 року вступу станом на зараз (квітень 2023 року) досі не здійснили свій вибір. 2) В ОНП, що акредитується, 2023 року передбачено проходження педагогічної практики (за напрямом наукової спеціальності 081 Право)- ОК 6, що проходить в четвертому семестрі та становить - 5 кр. Процедура проходження регламентована внутрішнім локальним актом - Положенням про педагогічну практику здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії. Відповідно до якого «Педагогічна практика є обов'язковим компонентом освітньо-наукової програми підготовки здобувачів в Інституті й спрямована на набуття навичок здійснення освітнього процесу у закладах вищої освіти й формування вмінь науково-педагогічної діяльності, зокрема, викладання юридичних дисциплін, організації освітньої діяльності та науково-методичної роботи» - п.1.3 Положення. В той же час аналіз спеціальних компетентностей та програмних результатів навчання, що набуваються ОК 6 відповідно до матриці 7 та матриці 8 ОНП вказує, що під час проходження педагогічної практики аспіранти набувають здатність складати правові документи, в тому числі процесуальні, вміти формулювати та відстоювати правову позицію в конкретній справі – СК 10 (Матриця 7 ОНП) та демонструвати вміння складати правові документи, в тому числі процесуальні, вміти формулювати та відстоювати правову позицію у конкретній справі – РН 16 (матриця 8 ОНП), що не зовсім корелює з навичками, які задекларовані в Положенні. Також ЕГ ознайомила з наданими звітами з практики здобувачів вищої освіти – всі спрямовані на ознайомлення аспірантів з організацією освітнього процесу (розроблення тестів, написання тез доповідей, підготовка лекційного матеріалу). 3) Відповідно до вище окресленого Положення базою педагогічної практики є аспірантура Інституту, хоча здобувачі можуть також проходити педагогічну практику в закладах вищої освіти (наукових установах) різних форм власності та підпорядкування, що співпрацюють з Інститутом на основі договорів – п.1.2 Положення. Однак, під час проведення експертизи було з'ясовано, всі здобувачі проходили практику виключно в Інституті. Даний факт значно обмежує набуття навичок, що визначені в Стандарті, зокрема, "організовувати і здійснювати освітній процес у сфері права на різних рівнях вищої освіти..."- РНО9. Хоча, відповідні договори/меморандуми про співпрацю наявні (НАВС, Західноукраїнський національний університет, Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаніка) P.S. Рекомендації викладені в обґрунтуванні

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

ЕГ дійшла висновку про повну відповідність ОНП за підкритеріями 2.1, оскільки, обсяг ОНП відповідає вимогам стандарту ВО за спеціальністю «Право» для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти; 2.2. тому що освітні компоненти ОНП становлять логічну взаємопов'язану систему; 2.3. так, як зміст ОНП відповідає спеціальності «Право»; 2.6., оскільки, ОНП передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок; 2.8 тому, що обсяг освітніх компонентів дає можливість досягнути цілей, програмних результатів навчання ОНП та часткову відповідність ОНП за підкритерієм 2.4. тому, що сама структура ОНП формує індивідуальну освітню траєкторію через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін, однак в локальних актах не прописаний чіткий механізм вибору ВК; 2.5., оскільки, ОНП «Право» передбачає проходження педагогічної практики (за напрямом наукової спеціальності 081 Право, однак компетентності які здобуваються під час реалізації практичної складової ОНП, що визначені в ОНП та задекларовані в Положенні про педагогічну практику здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії між собою не корелюють. ЕГ рекомендує до 24/25 навчального року внести зміни в Порядок обрання вибіркових дисциплін освітньо-наукової програми підготовки докторів філософії в частині механізму вибору вибіркових компонентів із зазначенням чітких часових проміжків/термінів вибору навчальних дисциплін та визначенням мінімальної кількості здобувачів, що необхідно для вивчення ВК. До 24/25 навчального року переглянути зміст ОНП в частині спеціальних компетентностей та програмних результатів навчання, що набуваються через ОК 6 «Педагогічна практика (за напрямом наукової спеціальності 081 Право)» та узгодити з локальним актом - Положенням про педагогічну практику. Враховуючи наявність укладених договорів/меморандумів про співпрацю, зокрема, з Національною академією внутрішніх справ, Західноукраїнським національним університетом, Прикарпатським національним університетом імені Василя Стефаніка, де навчаються здобувачі вищої освіти першого (бакалаврського), другого (магістерського) рівнів вищої освіти, в Програмі практики вказати бази проходження практики, де зазначити не тільки Інститут, але і вище окреслені ЗВО, такі можливості довести до відома здобувачів вищої освіти. Оскільки, проходження педагогічної практики тільки в

установах, де навчаються лише здобувачі третього рівня вищої освіти значно обмежує набуття навичок, що визначені в Стандарті ВО, зокрема, організувати і здійснювати освітній процес у сфері права на різних рівнях вищої освіти, його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, застосувати ефективні методики викладання навчальних дисциплін - РН 09 Стандарту ВО. Загалом, ЕГ дійшла висновку про відповідність ОНП «Право» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти критерію 2.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому є чіткими та зрозумілими без дискримінаційних положень. Вони розміщені на сайті Інституту і знаходяться у вільному доступі за вказаними веб-адресами <https://lawmaking.academy/vstup-aspirantura> Зокрема, на сайті міститься інформація щодо вступних випробувань, їхнього змісту, а саме питань до іспитів, вимог до презентації дослідження.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Правила прийому враховують особливості ОНП, що проявляється у підході до проведення вступних випробувань. Так, вступники мають скласти іспит із спеціальності, який передбачає блок питань з циклу цивільного права, сімейного права, цивільного процесу, міжнародного приватного права, трудового права, права соціального забезпечення, що в цілому відповідає унікальності ОНП. Окрім цього, майбутні здобувачі мають представити дослідницьку пропозицію, оформлену відповідно до вимог, визначених у Правилах прийому на навчання для здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії в аспірантурі Науково-дослідного інституту правотворчості та науково-правових експертиз Національної академії правових наук України або яка має бути презентована шляхом публікації у науковому виданні, до якого висуваються певні вимоги: включені до категорії «А» або категорії «Б», проіндексованої у базах Web of Science, Scopus; у виданні однієї з країн Європейського Союзу та Організації економічного співробітництва та розвитку з правничого напрямку; у виданні, віднесеному до першого-третього квартилів відповідно до класифікації SCImago Journal and Country Rank або Journal Citation Report. Останнім вступним випробуванням проводиться іноземна мова, на практиці це була саме англійська мова. В ході спілкування у фокус-групах було підтверджено, що логіка порядку вступних іспитів така - необхідність спочатку перевірити рівень знань з циклу приватно-правових дисциплін та дослідницькі здібності, а згодом вже встановлювати рівень володіння іноземною мовою. Іспит передбачає декілька складових (говоріння, письмо, читання), що дозволяє всебічно оцінити рівень знань вступника. До того ж, іспит має специфіку, тобто, направлений на використання англійської мови саме в обсязі майбутнього дослідження та в цілому приватно-правової тематики. Слід зазначити, що на ОНП є здобувач, вступний іспит з іноземної мови якому було зараховано за результатами міжнародного іспиту FCE, що свідчить про практичне застосування Правил прийому вступника з підтвердження рівня англійської мови.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила з визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти є доступними та зрозумілими, проте не застосовувались на практиці в ході освітнього процесу на ОНП. Відповідно до п.2.5.1. Положення про організацію освітнього процесу в Науково-дослідному інституті правотворчості та науково-правових експертиз Національної академії правових наук України: Вчена рада Інституту має право прийняти рішення про визнання набутих аспірантом в інших закладах вищої освіти (наукових установах) компетентностей (зарахувати кредити ЄКТС) з однієї чи декількох освітніх компонент (навчальних дисциплін, практик), обов'язкове здобуття яких передбачено освітньо-науковою програмою аспірантури Інституту. До того ж, слід зауважити, що на веб сайті не розміщене Положення про академічну мобільність здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії Науково-дослідного інституту правотворчості та науково-правових експертиз Національної академії правових наук України.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Наразі відсутнє нормативно-правове забезпечення порядку зарахування результатів неформальної освіти, зокрема, не розроблено Положення про визнання результатів навчання, отриманих у неформальній/інформальній освіті, на ОП така практика відсутня.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Наявність відкритих та чітко визначених правил зі вступу на ОНП, розміщених у відкритому доступі. Передбачені альтернативи щодо презентації дослідницьких пропозицій.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Відсутня публікація на веб сайті Положення про академічну мобільність здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії Науково-дослідного інституту правотворчості та науково-правових експертиз Національної академії правових наук України. Відсутнє нормативно-правове регулювання зарахування результатів неформальної освіти. Таким чином, рекомендуємо до 24/25 навчального року Інституту опублікувати на веб-сайті вище окреслене Положення та розробити нормативні правила щодо зарахування результатів неформальної освіти з подальшим доведенням до відома здобувачів.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень B

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

ЕГ дійшла висновку про: повну відповідність ОНП за підкритеріями: 3.1. адже ОНП має чіткі, зрозумілі правила прийому; 3.2, адже правила прийому враховують особливості ОНП; часткову відповідність підкритеріїв: 3.3: правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, є зрозумілими, проте такий досвід на ОП відсутній; 3.4.: на ОНП відсутній досвід визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті. Відповідні зауваження не є суттєвими, не впливають на якість підготовки здобувачів вищої освіти та можуть бути усунені за наступного перегляду ОНП. В цілому всі формальні вимоги дотримані, проте наявні незначні недоліки, пов'язані із відсутністю нормативного забезпечення зарахування результатів неформальної освіти не впливають істотно на якість ОП. Отже, ЕГ дійшла висновку про рівень B за критерієм 3.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Навчання і викладання на ОП здійснюються відповідно до Положення про організацію освітнього процесу https://lawmaking.academy/wp-content/uploads/Polozhennya-pro-organizatsiyu-osvitnogo-protsesu-v-NDI_2023.pdf Під час проведення акредитаційної експертизи ЕГ з'ясувала, що освітній процес в Інституті здійснюється за такими формами: навчальні заняття; самостійна робота; практична підготовка; контрольні заходи. Основними видами навчальних занять є: лекція; практичне, семінарське, індивідуальне заняття; консультація (відповідно до Положення). Форми та методи навчання застосовуються НП такі, які б сприяли здобувачам вищої освіти отримати максимально якісні теоретичні знання та навички застосування їх під час написання наукового дослідження. Форми та методи навчання відповідають специфіці кожного освітнього компоненту, підбираються НП, НПП, що забезпечує навчальну дисципліну для досягнення цілей ОНП та програмних результатів навчання. Викладачі ОП ретельно підбирають методи навчання, які б були ефективними як для групи в цілому, так і для кожного здобувача окремо (з'ясовано під час зустрічі з науковими працівниками та НПП, що викладають на даній ОНП). Заняття з аспірантами відбуваються у формі лекцій-дискусій, поточний контроль відбувався шляхом вирішення кейсів, задач, обговорення доповідей. Виконуються індивідуальні заняття, що полягають в «навчанні через дослідження». Розробляються проекти до законів, порівняльні таблиці до них. Під час спілкування із академічним персоналом було встановлено, що методи та форми навчання використовуються такі, які б дозволили досягати програмних результатів навчання передбачених Стандартом ВО (Зустріч 4 з академічним персоналом). Під час зустрічі 5 зі здобувачами ВО ЕГ встановлено, що форми і методи викладання зрозумілі, а викладачі під час першого заняття доводять їх до відома аспірантів. Співставлення форм та методів навчання в рамках відповідної ОК з ПРН підтверджує коректність підбору кожної з них в межах змісту ОНП, при цьому використані форми та методи навчання в межах ОК обов'язкової складової ОНП дають можливість досягнути всіх визначених нею ПРН. Зазначений висновок впливає із аналізу експертною групою Таблиці 3. Матриці відповідності. Що ж до студентоцентризму, під час зустрічі зі здобувачами вищої освіти було з'ясовано, що вказаний принцип, зокрема, реалізується ними через: а) вибір навчальних

дисциплін; б) участь в дискусіях під час лекційних/семінарських занять; в) врахування інтересів та пропозицій здобувачів під час формування та подальшого удосконалення ОНП; г) участь у наукових заходах.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Під час зустрічі із здобувачами вищої освіти останні повідомили, що інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів оприлюднюється вчасно є доступною та зрозумілою для них. Як було з'ясовано ЕГ на першому лекційному чи практичному (семінарському) занятті з відповідної навчальної дисципліни НПП, НП інформує здобувачів вищої освіти про наявні методи контролю і критерії оцінювання конкретної навчальної дисципліни, які, як зазначили аспіранти, окреслені в силабусі відповідної навчальної дисципліни та робочій програмі. Здобувачі повідомили, що силабуси також розміщуються на сайті Інституту, тож доступ до відповідної інформації надається здобувачам вищої освіти впродовж всього періоду навчання (від початку навчання до його завершення). ЕГ проаналізувала критерії оцінювання ОК, однак, вони загальні для всіх ОК, деталізації щодо критеріїв оцінювання форм поточного контролю (опитування на семінарських заняттях; вирішення кейсів; участь в дискусіях, веб-квестах, обговоренні доповідей, рефератів; підготовка рефератів та доповідей; тестування; виконання самостійних робіт) немає. ЕГ рекомендує для повної відповідності освітньої діяльності в Інституті правотворчості та науково-правових експертиз НАН України за підкритерієм 2 критерію 4 в робочих програмах ОК1 – ОК5 розмістити чіткі критерії оцінювання за кожен вид роботи, що окреслений в робочих програмах навчальних дисциплін (за всіма ОК вони збігаються) – «До форм поточного контролю належать: опитування на семінарських заняттях; вирішення кейсів; участь в дискусіях, веб-квестах, обговоренні доповідей, рефератів; підготовка рефератів та доповідей; тестування; виконання самостійних робіт» та довести до відома аспірантів.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Поєднання навчання і досліджень в Інституті забезпечується за допомогою різноманітних механізмів залучення аспірантів до виконання дослідницьких проектів та заохочення до роботи над науковою проблематикою. Протягом навчання здобувачі ОНП виконують індивідуальні завдання різної складності, які передбачають дослідницьку складову (підготовка законопроектів, порівняльних таблиць до них). Практично всі програмні результати навчання сфокусовані на дослідження. Фактично усі ОК передбачають такі завдання, які потребують досліджень судової практики, правової ситуації, різних варіантів вирішення правової проблеми та оцінки впливу законодавства на суспільні відносини. Навички проводити дослідження, працювати з інформацією з різних джерел, здатність до аналізу та синтезу аспіранти формують за допомогою підготовки правових висновків, узагальнення судової практики, проектів окремих нормативних положень чи коментарів до них, які є складовими багатьох ОК. Сама ж ОНП включає наукову складову, що реалізується, як зазначено гарантом на 3 та 4 курсі, однак може і раніше. На базі Інституту проводиться значна кількість науково-практичних заходів, всі заходи висвітлюються на сайті. Здобувачі вищої освіти активно беруть участь у наукових конференціях, форумах, семінарах, участь у наукових заходах, що проводиться на базі інституту є безкоштовною. Збірники матеріалів конференцій розміщені на сайті інституту <https://lawmaking.academy/zbirnyky-materialiv-konferentsij-kruglyh-stoliv-ta-seminariv/> В Інституті функціонує Рада молодих вчених <https://lawmaking.academy/rada-molodykh-vchenykh/>, основним завданням якої є сприяння здійсненню наукової діяльності. На засіданні ради молодих вчених визначається кількість та необхідність проведення, тематика науково-практичних семінарів. Зокрема, на травень 2024 року заплановано проведення II Всеукраїнської науково-практичної конференції до Дня науки «Актуальні питання юридичної науки в дослідженнях молодих вчених». Інститут має власне наукове видання для правників категорії «Б» - «Нове українське право», де здобувачі та наукові працівники мають можливість публікувати власні наукові дослідження. ЕГ зауважує, що під час зустрічі з академічним персоналом (Зустріч 4) та зі здобувачами вищої освіти (Зустріч 5) ЕГ встановила доволі багато фактів/прикладів залучення здобувачів вищої освіти до наукових досліджень, каталізатором яких є наукові керівники, що є провідними науковцями в галузі цивільного права на теренах України та за її межами. Під час зустрічі здобувачі підтвердили участь у наукових заходах, конференціях, круглих столах тощо, наголосили, що участь безкоштовна.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Відповідно до Положенням про організацію освітнього процесу робочі програми навчальних дисциплін мають щорічно оновлюватися з урахуванням результатів моніторингу та періодичного перегляду освітньо-наукових програм і, зокрема, отриманих від здобувачів освіти та інших стейкхолдерів побажань та зауважень. На зустрічі наукові працівники, гарант ОНП зазначили, що результати освітньої діяльності, ПРН та профіль ОП регулярно переглядаються з метою актуалізації освітніх компонентів та цілей, враховуючи в т.ч. розвиток науки, сучасних практик у відповідній галузі для забезпечення відповідності потребам ринку. Оновлення ОК викладачі здійснюють на основі наукових досягнень та сучасних практик шляхом їхнього вивчення та врахування, що проявляється у

впровадженні певних новацій – щодо методів викладання, змістовного наповнення дисциплін, структури завдань. НП зобов'язані стежити за новими публікаціями, тенденціями розвитку правової доктрини, новими позиціями в судовій практиці, зміною нормативно-правових актів, проходити наукові стажування, підвищення кваліфікації тощо. Деякі НП в кінці вивчення початкової дисципліни проводять опитування задля вивчення думки здобувачів щодо покращення ОК (Зустріч 4). НП, НПП, що задіяні до навчального процесу здійснюють активну наукову діяльність, реформують та змінюють законодавство України, що є першочерговою підставою для оновлення робочих програм ОК ОНП.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Міжнародне наукове співробітництво є одним із стратегічних напрямків Стратегії розвитку на 2021-2025 роки <https://lawmaking.academy/wp-content/uploads/STRATEGIYA-ROZVYTKU-KRTS-2021-2025.pdf> В ОНП є окремі ОК, які розраховані на європейський вимір, що надають можливість здобувачам отримати міжнародний досвід у відповідній сфері - ОК 4 «Правоінтерпретаційна політика», серед вибіркового навчальних дисциплін представлені ВК 4 «Актуальні проблеми міжнародного приватного права». Здобувачі вищої освіти цієї ОНП поки що не брали участі в програмах академічної мобільності. Хоча Інститут має договори з Молдовським державним університетом та НДІ приватного права Каспійського суспільного університету (<https://lawmaking.academy/mizhnarodna-sprivratsya/> Наукові працівники активно долучені до міжнародної спільноти (міжнародний проєкт «Справедливість для всіх», що проводиться USAID «Посилення соціального захисту в Україні», що проводиться Радою Європи), мають наукові публікації у закордонних виданнях, проіндексованих у базах даних Web of Science Core Collection та/або Scopus, проходять міжнародні стажування. До аудиторних занять залучаються міжнародні лектори, зокрема, 24 листопада 2023 року відбулася відкрита онлайн-лекція професора Університету прикладних наук, технологій, бізнесу і дизайну міста Вісмар – Ганса-Йоахіма Шрамма. Тема лекції «Вступ України до ЄС».

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Інститут правотворчості та науково-правових експертиз Національної академії наук України займає одну з провідних позицій у науковій сфері, оскільки, системно організовує та проводить багато відомих освітніх та наукових заходів з правового напрямку (XIII Міжнародний цивілістичний форум, Науково-практичний круглий стіл: «Громадянське суспільство та права держава: виклики воєнного часу» тощо) завдяки чому навчання та викладання за ОНП «Право» здійснюється через наукову складову.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

НП розроблено робочі програми/силабуси до всіх навчальних дисциплін ОНП, які розміщені на сайті Інституту, однак, аналізуючи їх зміст, ЕГ виявлено, що вони потребують коригування (сегменти, які стосуються критеріїв оцінювання). ЕГ рекомендує: До 24/25 навчального року переглянути та оновити робочі програми/силабуси навчальних дисциплін всіх ОК та випасати чіткі критерії оцінювання всіх видів роботи, що окреслені в робочих програмах/силабусах всіх освітніх компонентів, зокрема, «опитування на семінарських заняттях; вирішення кейсів; участь в дискусіях, веб-квестах, обговорення доповідей, рефератів; підготовка рефератів та доповідей; тестування; виконання самостійної роботи» та довести до відома здобувачів вищої освіти. Окрім того, ЕГ звертає увагу на необхідності активізувати участь аспірантів у міжнародних проєктах, стажуваннях за кордоном, програмах академічної мобільності, грантових програмах в галузі міжнародної освітньої та наукової діяльності.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

ЕГ дійшла висновку про повну відповідність ОНП за підкритеріями 4.1. - форми і методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у ОП «Право» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти цілей та програмних результатів навчання; 4.3. – Інститут забезпечує поєднання навчання і дослідження під час реалізації ОНП «Право»; 4.4. - системно оновлюються ОК, їх робочі програми/силабуси та часткову відповідність ОНП за підкритерієм 4.2., оскільки, робочі програми освітніх компонентів не містять інформації щодо критеріїв оцінювання; 4.5. – аспіранти не залучені до міжнародних проєктів, стажувань за кордоном, програм академічної

мобільності, грантових програм в галузі міжнародної освітньої та наукової діяльності. ЕГ рекомендує до 24/25 навчального року в кожній робочій програмі ОК чітко прописати розподіл балів за кожен зазначений вид роботи. Постійно розвивати міжнародну діяльність за даною ОНП (протягом 24/25 навчального укласти договори/меморандуми з Європейськими ЗВО, щодо академічної мобільності здобувачів вищої освіти, стажування, проведення міжнародних наукових конференцій тощо). Загалом ЕГ дійшла висновку про відповідність ОНП «Право» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти критерію 4.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Сформована інститутська нормативна база відображає розгорнутий та ґрунтовний опис контрольних заходів й процедур оцінювання здобувачів, а саме Положенням про організацію освітнього процесу (https://lawmaking.academy/wp-content/uploads/KRTS_Polozhennya-pro-organizatsiyu-osvitnogo-protsesu_2021.pdf; https://lawmaking.academy/wp-content/uploads/Polozhennya-pro-organizatsiyu-osvitnogo-protsesu-v-NDI_2023.pdf) Положенням про порядок оцінювання знань здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії 2023 https://lawmaking.academy/wp-content/uploads/Polozhennya-pro-poryadok-otsinyuvannya-znan-zdobuvachiv-vyshhoi-osvity-stupenyu-doktora-filosofiyi_2023-1-1.pdf Форми контрольних заходів можна поділити на підсумкові та поточні. Інформацію щодо конкретних вимог та умов контрольних заходів здобувачі отримують безпосередньо від викладачів на перших лекційних та семінарських заняттях, що підтверджено при інтерв'юванні з науково-педагогічними працівниками та здобувачами освіти, а також з робочих програм та силабусів, опублікованих на сайті <https://lawmaking.academy/robochi-programy-2023> За результатами аналізу навчально-методичного забезпечення конкретних дисциплін можна констатувати, що викладачами при розробці контрольних заходів, їх змісту та критерії оцінювання враховуються специфіка освітньої компоненти та спрямовані на досягнення заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання. Наприклад, викладач Простибоженко О. С., запровадив систему тестувань, які студенти мають виконати до практичного заняття шляхом надання відповідей на питання у Google-формі. Проте, здебільшого поточне оцінювання здобувачів відбувається у формі опитування на заняттях під час розв'язування кейсів та розгляду тематичних питань. В цілому викладачі намагаються не обтяжувати здобувачів додатковими письмовими завданнями, використовуючи такий вид контролю у якості проведення відпрацювання за пропущене заняття або у вигляді підсумкового контролю за результатами навчання на конкретній дисципліні (наприклад, такий підхід застосовують Федорченко Н.В. та Простибоженко О.С.) Окрім цього, двічі на рік аспіранти складають звіт, який підписується науковим керівником та затверджується Вченою радою Інституту після звітування аспірантом на засіданні відділу Інституту. Загалом експертною групою встановлено, що форми контрольних заходів і критерії оцінювання здобувачів ОНП є зрозумілими і доступними та в сукупності дають змогу встановити досягнення результатів навчання для кожного окремого освітнього компонента та ОНП загалом. Однак, ЕГ рекомендує випасати чіткі критерії оцінювання всіх видів роботи, що окреслені в робочих програмах/силабусах всіх освітніх компонентів, зокрема, «опитування на семінарських заняттях; вирішення кейсів; участь в дискусіях, веб-квестах, обговорення доповідей, рефератів; підготовка рефератів та доповідей; тестування; виконання самостійної роботи».

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Стандарт вищої освіти зі спеціальності 081 Право для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, затв. наказом МОН України від 31.07.2023 № 924, введений в дію з 2023/2024 навч. року, у розд. VII визначає форми атестації здобувачів вищої освіти, передбачаючи, що атестація здобувачів освітнього рівня доктора філософії здійснюється у формі публічного захисту дисертації. На сьогодні, на ОНП ще не відбувалось підсумкового контролю, тобто, захисту дисертації, проте всі формальні вимоги щодо проведення такого захисту дотримані, що підтверджується Положенням про організацію освітнього процесу (https://lawmaking.academy/wp-content/uploads/Polozhennya-pro-organizatsiyu-osvitnogo-protsesu-v-NDI_2023.pdf)

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Процедура проведення контрольних заходів регулюється локальними актами Інституту: Положенням про організацію освітнього процесу (https://lawmaking.academy/wp-content/uploads/KRTS_Polozhennya-pro-organizatsiyu-osvitnogo-protsesu_2021.pdf; https://lawmaking.academy/wp-content/uploads/Polozhennya-pro-organizatsiyu-osvitnogo-protsesu-v-NDI_2023.pdf), Положенням про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії

(<https://lawmaking.academy/wp-content/uploads/POLOZHENNYA-pro-pidgotovku-ZVO-stupenya-doktora-filosofiyi.pdf>), Положенням про порядок оцінювання знань здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії (https://lawmaking.academy/wp-content/uploads/Polozhennya-pro-poryadok-otsinyuvannya-znan-zdobuvachiv-vyshhoi-osvity-stupenya-doktora-filosofiyi_2023-1-1.pdf), які розміщені на офіційному сайті Інституту і є доступними для всіх учасників освітнього процесу. <https://lawmaking.academy/normatyvno-pravova-baza-2/> Що стосується забезпечення об'єктивності, то Положення про врегулювання конфліктних ситуацій (https://lawmaking.academy/wp-content/uploads/Polozhennya-pro-vregulyuvannya-konfliktnyh-sytuatsij-Naukovo-doslidnomu-instytutu-pravotvorchosti-ta-naukovo-pravovyh-ekspertyz-Natsi_removed.pdf) передбачає заходи запобігання конфліктних ситуацій (створення об'єктивних умов, що перешкоджають виникненню та деструктивному розвитку передконфліктних ситуацій; створення загальної доброзичливої атмосфери в адміністративній, службовій, науковій діяльності та освітньому процесі та інші), Положення про порядок оцінювання знань здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії (https://lawmaking.academy/wp-content/uploads/Polozhennya-pro-poryadok-otsinyuvannya-znan-zdobuvachiv-vyshhoi-osvity-stupenya-doktora-filosofiyi_2023-1-1.pdf) визначає порядок повторного складання підсумкового контролю та його оскарження, Положення про академічну доброчесність (<https://lawmaking.academy/wp-content/uploads/Polozhennya-pro-akadem.dobrochesn.pdf>) передбачає дотримання академічної доброчесності здобувачами та науково-педагогічними, науковими працівниками. Під час освітнього процесу на ОНП не виникало конфліктних ситуацій. Випадків оскарження результатів поточного та підсумкового контролю не було.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності регулюються Положенням про академічну доброчесність у Науково-дослідному інституті правотворчості та науково-правових експертиз Національної академії правових наук України (<https://lawmaking.academy/wp-content/uploads/Polozhennya-pro-akadem.dobrochesn.pdf>), Етичним кодексом Науково-дослідного інституту правотворчості та науково-правових експертиз Національної академії правових наук України (<https://lawmaking.academy/wp-content/uploads/Etychnyj-kodeks-1.pdf>). В Інституті діє Положення про Комісію з етики та академічної доброчесності Науково-дослідного інституту правотворчості та науково-правових експертиз Національної академії правових наук України, яка функціонує з метою розгляду фактів, пов'язаних з порушенням членами інститутської спільноти норм і правил етичної поведінки та академічної доброчесності (<https://lawmaking.academy/wp-content/uploads/Polozhennya-pro-komisiyu-z-etyky.pdf>). Деякі ОК (Організація наукових досліджень та методологія юридичної науки) містять тематичні блоки, присвячені саме академічній доброчесності як складовій навчального та наукового процесу. Науковими працівниками Інституту підготовлений науково-практичний посібник «Удосконалення викладання галузевих юридичних дисциплін», в якому розкрито питання правового забезпечення дотримання академічної доброчесності учасниками освітнього процесу (<https://lawmaking.academy/wp-content/uploads/vnutr-shn-y-blok.pdf>). Окрім цього, для запобігання застосування плагіату використовуються програмно-технічні засоби та рецензування. Хоча в ході освітнього процесу на ОНП й не було прецедентів порушення академічної доброчесності, у ході інтерв'ювання учасників ОНП було з'ясовано, що викладачами і науковими керівниками було вжито додаткових заходів та роз'яснень здобувачам щодо неприпустимості використання наукових джерел та освітніх ресурсів країни-агресора, неприпустимості здійснення посилань на російську літературу. Тобто, Інститут запровадив практику прямої комунікації із здобувачами відносно суспільно важливих проблем.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Експертна група має можливість констатувати, що форми контрольних заходів і критерії оцінювання здобувачів ОП є зрозумілими для здобувачів вищої освіти, регулюються низкою діючих локальних положень, що розміщені у відкритому доступі, на сайті Інституту. Встановлені чіткі правила оцінювання знань здобувачів, система дистанційного навчання та проведення контрольних зрізів знань, надає можливість у повній мірі реалізувати об'єктивність та неупередженість екзаменаторів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Відсутність розміщення у відкритому доступі результатів анкетування та опитування здобувачів щодо якості, об'єктивності проведення контрольних заходів.

Рівень відповідності Критерію 5.

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

ЕГ дійшла висновку про повну відповідність ОНП за підкритеріями 5.2. - форма атестації здобувачів вищої освіти відповідає вимогам Стандарту ВО; 5.3. – в Інституті розроблені правила контрольних заходів, про які знають здобувачі вищої освіти; 5.4. - в Інституті розроблені локальні акти, що регулюють політику академічної доброчесності та часткову відповідність ОНП за підкритерієм 5.1., оскільки, робочі програми освітніх компонентів не містять інформації щодо критеріїв оцінювання кожного виду роботи, що окреслений в робочій програмі навчальної дисципліни. ЕГ рекомендує до 24/25 навчального року в робочих програмах навчальних дисциплін чітко прописати розподіл балів за кожен вид роботи, що прописаний в робочій програмі навчальної дисципліни. Провести опитування здобувачів вищої освіти щодо об'єктивності проведення контрольних заходів. Результати опитування здобувачів вищої освіти розмістити на сайті Інституту. Отже, при наявності слабких сторін, ОНП та освітня діяльність за цією програмою загалом відповідають Критерію 5, а недоліки є таким, що суттєво не впливають на результати навчання та можуть бути виправлені в майбутньому.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

В звіті самооцінювання експертною групою було виявлено певні технічні помилки в таблиці 2, проте Інститут надав на запит експертної групи профілі НП, НПП, що забезпечують обов'язкові освітні компоненти. Експертна група дослідила інформацію щодо академічної та професійної кваліфікації наукових працівників, науково-педагогічних працівників, які залучені до реалізації ОНП третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти 081 «Право», шляхом аналізу інформації додатково наданої, зокрема, профілів НП - Google Scholar, ORCID, ResearcherID. Тож, в сукупності ЕГ з'ясувала, викладачі мають відповідну базову освіту, відповідний науковий ступінь/вчене звання. Окрім того, НПП, що забезпечують навчальний процес за даною ОНП, мають значну кількість публікацій у фахових та міжнародних виданнях, велику кількість навчальних і навчально-методичних посібників в межах проблематики тих навчальних дисциплін, які вони викладають. Експертна група підтверджує, що академічна та професійна кваліфікація науково-педагогічних працівників дозволяє реалізувати визначені цілі та програмні результати навчання ОНП «Право» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Процедура конкурсного добору НП в Інституті регламентується Положенням про порядок проведення конкурсу на заміщення вакантних наукових посад у Науково-дослідному інституті правотворчості та науково-правових експертиз Національної академії правових наук України <https://lawmaking.academy/wp-content/uploads/Polozhennya-pro-provedennya-konkursu-v-NDI.pdf> З'ясовано, що конкурсний відбір проводять на засадах: відкритості, гласності, законності, рівності прав претендентів, незалежності, об'єктивності та обґрунтованості рішень, неупередженого ставлення до кандидатів. Прийняття на роботу наукових працівників здійснюють на основі конкурсного відбору. Рішення про проведення конкурсу приймається директором Інституту у разі потреби, але не раніше ніж з місяці до дня, коли посада стає вакантною, та не пізніше, ніж 12 місяців з дня, коли посада стала вакантною. Оголошення про проведення конкурсу з інформацією про строки та умови його проведення з метою забезпечення найбільш широкого доступу до конкурсу зацікавлених осіб оприлюднюється на офіційному вебсайті Інституту та його сторінках у соціальних мережах, в яких оголошується проведення конкурсу. Критеріями конкурсного відбору є наявність відповідного рівня вищої освіти, наявність і рівень наукового ступеню, вченого звання, загальна кількість наукових праць, зокрема, у фахових виданнях із відповідної галузі, опубліковані науково-методичні праці за останні 5 років. Для проведення конкурсного відбору наказом ректора створюється конкурсна комісія. Комісія проводить співбесіду з кожним учасником конкурсу. Співбесіда може проводитися в режимі відеоконференції. Комісія за результатами опрацювання поданих документів, додаткової інформації, наданої кандидатом, співбесіди проводить оцінку відповідності професійного рівня кандидата встановленим вимогам і приймає рішення щодо нього простою більшістю голосів від затвердженого складу комісії. Інформація про переможців конкурсу оприлюднюється на офіційному вебсайті Інституту, а результати конкурсу затверджуються наказом директора Інституту протягом трьох робочих днів після затвердження Вченою радою Інституту результатів конкурсу.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Під час онлайн зустрічей експертна група з'ясувала, що Інститут правотворчості та науково-правових експертиз НАН України активно співпрацює і залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу. Так,

Інститут має тісну співпрацю з Національною академією внутрішніх справ (угода про співпрацю від 05.11.2021р.), Західноукраїнським національним університетом (Меморандум від 05.10.2021 р.), Тренінговим центром прокурорів України (Меморандум від 12.09.2023 р.), Прикарпатським національним університетом імені Василя Стефаника (Меморандум від 22.03.2024), Міністерством юстиції України (Меморандум від 04.03.2024 р.). Основними формами взаємодії такої співпраці є розробка конкретних пропозицій по вдосконаленню освітнього процесу, обмін на взаємній основі висококваліфікованими фахівцями для проведення лекцій, індивідуальних та практичних занять, організація та проведення наукових-практичних конференцій, круглих столів та семінарів. Під час зустрічі з роботодавцями завідувач кафедри цивільного права та процесу Харківського національного університету внутрішніх справ вказав на постійну та тісну взаємодію з Інститутом. Відзначив, що він особисто здійснював рецензування ОНП та постійно запрошується на відповідні семінари, щодо організації освітнього процесу на ОНП «Право» третього рівня вищої освіти. Загалом, на зустрічі з роботодавцями всі присутні підтвердили, що вони активно залучаються до організації та реалізації освітнього процесу. Гарант відзначила, що Інститут в свою чергу активно використовує практичні навички роботодавців, науковий потенціал для формування відповідних спеціальних компетентностей здобувачів вищої освіти, роботодавці активно залучалися до обговорення та впровадження ОНП та до реалізації освітньо-наукового процесу. Здобувачі відзначили тісну співпрацю з роботодавцями шляхом системного залучення до освітньо-наукового процесу, що реалізується на даній ОНП (постійне консультування та надання необхідної інформації в ході реалізації дисертаційних досліджень, рецензування наукових праць, проведення спільних конференцій та семінарів, наукових проектів тощо) Тож експертна група констатує, що Інститут має комплексну і системну співпрацю з роботодавцями. Завдяки чому реалізується як освітня, так і наукова складова ОНП «Право» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти на рівні кращих європейських практик.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

ЕГ встановила, що Інститут залучає до освітньо-наукового процесу професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців. Окремі наукові працівники, що залучені до викладання навчальних дисциплін ОНП, є практикуючими юристами, практикуючим адвокатами тощо (з'ясовано під час зустрічі 4). Показово, що переважна більшість здобувачів вищої освіти є практиками-адвокатами. На зустрічі з здобувачами (Зустріч 5) з'ясовано, що професіонали-практики та експерти в галузі права залучаються до аудиторних занять шляхом проведення відкритих лекцій, тренінгів, практичних занять. Наведену інформацію було підтверджено під час зустрічі з роботодавцями. Зокрема, в рамках дисципліни "Актуальні проблеми цивільного права" проведено бінарне заняття приватним нотаріусом Обухівського районного нотаріального округу тема «Особливості вчинення правочину». На зустрічі з роботодавцями представник юридичної фірми «АНТІКА» також відзначив відповідну співпрацю та залучення до аудиторних занять колег-практиків. ЕГ звертає увагу, що діяльність Інституту спрямована на тісну співпрацю з Верховним Судом, шляхом проведення спільних наукових заходів - <https://lawmaking.academy/zasidannya-gobochoyi-grupu-chleniv-naukovo-konsultativnoyi-rady-pry-verhovnomu-sudi-2/> - обговорення проблем та механізмів виконання судових рішень, круглий стіл на тему «Громадянське суспільство та правова держава: виклики воєнного часу» тощо.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Професійний розвиток наукових працівників чітко визначений Стратегією розвитку Інституту на 2023-2027 роки (<https://lawmaking.academy/wp-content/uploads/STRATEGIYA-ROZVYTKU-INSTYTUTU-2023-2027.pdf>). Однак, власні програми в Інституті відсутні. Водночас, як відзначили наукові працівники на зустрічі з ЕГ, всі НП мають змогу пройти підвищення кваліфікації у ЗВО, наукових установах, на підприємствах, в установах, організаціях всіх форм власності, як в Україні, так і за її межами. Підвищення кваліфікації враховується також і при укладенні контрактів із НП. Інститут забезпечує процедуру підвищення кваліфікації та стажування НПП не рідше одного разу на 5 років, відповідно до плану підвищення кваліфікації на певний рік. На запит ЕГ були надані сертифікати наукових працівників, задіяних на ОНП. Аналіз сертифікатів окреслює факт сприяння Інститутом підвищенню кваліфікації викладачів у Центрі українсько-європейського наукового співробітництва за темою «Модернізація підходів до підготовки наукових кадрів у галузі права» у період з 02.01.2023 по 12.02.2023. Гарант пояснила, що дане підвищення кваліфікацій було організоване саме Інститутом для НП. Проте, потрібно активізувати роботу в контексті проходження НП міжнародних наукових стажувань, оскільки, сертифікати, надані експертній групі з міжнародних стажувань мають лише два НП Варто також звернути увагу на можливості реалізації власних програм підвищення кваліфікації НП, що дозволить підтримувати або покращувати стандарти професійної діяльності НП.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Під час зустрічей із різними фокус-групами, зокрема, академічним персоналом, керівництвом Інституту, було підтверджено стимулювання розвитку викладацької майстерності, сприяючи професійному самовдосконаленню НП. На зустрічі гарант ОНП відзначила системне матеріальне заохочення у вигляді премій до 2024 року кожен місяць, а з січня 2024 року раз у три місяці. Фокус-група викладачів відзначила належний рівень матеріального заохочення НП та розкрила підстави за наявності яких НП в обов'язковому порядку матеріально заохочується. Зокрема, рівень якості читання лекцій; якість розроблених методичних посібників, використання активних методів

навчання; підвищення професійного рівня і педагогічної майстерності, впровадження результатів підвищення кваліфікації в навчально-методичну роботу і наукові дослідження; наукові публікації. Самі НП наголосили, що система заходів стимулювання розвитку викладацької майстерності наукових працівників Інституту передбачає матеріальні та моральні заохочення. Також, під час онлайн-візиту ЕГ з'ясувала, що в Інституті впроваджено інтегральну оцінку діяльності відділів через оцінювання показників наукової, навчально-методичної активності НП.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Повна відповідність академічної та професійної кваліфікації викладачів освітньо-наукової програми третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти 081 Право освітнім компонентам, які ними забезпечуються. Практика залучення до викладацької роботи на кафедрі за сумісництвом науковців з практичним досвідом роботи.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Рекомендації: до 01.01.2025 року розробити власні програми підвищення кваліфікації; до 2024/2025 навчального року розробити анкету та системно проводити опитування роботодавців з метою покращення якості освітнього процесу.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

ЕГ дійшла висновку про відповідність ОНП за підкритеріями 6.1. - професійна та академічна кваліфікація НП, задіяних до реалізації ОП, в повній мірі забезпечує досягнення ПРН; 6.2. - процедури конкурсного добору наукових працівників є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації ОНП; 6.3. Інститут залучає роботодавців до організації та реалізації освітньо-наукового процесу; 6.4. залучення роботодавців, професіоналів-практиків, а також експертів до реалізації освітнього процесу та системне проведення практичних занять; 6.5. в обов'язковому порядку НП даної ОНП проходять підвищення кваліфікації, як в установах на території України, так і на території країн ЄС; 6.6. ЗВО стимулює розвиток викладацької майстерності. ЕГ надано рекомендації за підкритерієм 6.3. в частині проведення опитування роботодавців та за підкритерієм 6.5 в частині розроблення власних програм підвищення кваліфікації. Вказані рекомендації не вказують про часткову відповідність освітньо-наукової діяльності за даними підкритеріями, але їх впровадження покращить якість освітньо-наукової діяльності, що здійснюється на даній ОНП. Отже, ЕГ дійшла висновку про рівень В ОП за Критерієм 6.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Окремого фінансування на освітню діяльність (яка є одним зі статутних і стратегічних напрямів функціонування НДІ) у бюджеті Інституту не передбачено; всі витрати, пов'язані з освітніми послугами (наприклад, придбання оргтехніки чи навчальної літератури), фінансуються зі спеціального фонду. У НДІ наявні приміщення для проведення навчальних занять та контрольних заходів, хоча це здебільшого кабінети наукових відділів, оснащені меблями для колективних засідань у форматі «крутлого столу» (від 20 до 60 осіб) і мультимедійним обладнанням для забезпечення дистанційного навчання. Окремо наявне приміщення для докторантури та аспірантури. Соціально-побутова інфраструктура наявна, хоча має певні особливості. Загальної бібліотеки немає, але кожен відділ має у своєму приміщенні стелажі з науковою, довідковою та енциклопедичною літературою; читальний зал замінюють ті ж приміщення відділів. Функціональні пріоритети бібліотек відділів, за словами їх керівників, обмежені фінансовими можливостями НДІ, література для потреб освітнього процесу не закуповується, а розробки наукових працівників видаються за межами Інституту на основі двосторонніх договорів, наприклад із міжнародним науковим видавництвом «Видавничий дім «Гельветика» (за умовами договору НДІ має право безкоштовної публікації у фаховому виданні НДІ «Нове українське право» 30 статей у рік, з початку 2024 року аспіранти публікують тут результати своїх досліджень на платній основі). З метою отримання необхідної для навчання та

наукової роботи інформації сформовано електронну книгозбірню у формі накопичувача, де розміщено наукову та навчальну літературу, результати науково-експертної діяльності, коментарі до чинного законодавства та ін. Методичні матеріали для забезпечення освітнього процесу розміщені на офіційному сайті НДІ: сторінка "Освітні послуги", розділ "Аспірантура"; на час акредитації ОНП тут містилися матеріали, затверджені у 2022 році. Рівень задоволення аспірантів методичним забезпеченням освітнього процесу в Інституті (робочі програми, завдання для семінарських (практичних) занять і самостійної роботи) вивчається шляхом гугл-анкетування, яке на час акредитації тривало.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Доступ до відкритих електронних джерел і пошукових баз даних забезпечено через комп'ютери відділів, що підключені до дієвої мережі ві-фі з робочими і гостьовими пароллями. Ця мережа також безкоштовно доступна для особистих гаджетів працівників і здобувачів НДІ. Для забезпечення можливості аспірантам проявити свої знання та представити результати наукових досліджень в Інституті організовуються науково-практичні заходи. Публікація тез у збірниках за результатами таких заходів для учасників освітнього процесу безкоштовна. Попри наведені факти забезпечення якісного освітнього середовища, необхідного для навчання, педагогічної та наукової діяльності в межах ОНП, робота над удосконаленням та покращенням відповідної інфраструктури Інституту не припиняється, здійснюється пошук нових можливостей та генерування креативних ідей. Так, налагоджується співпраця з відділенням історії та філософії НАН України та Національною бібліотекою ім. Вернадського щодо користування їх фондами.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Для задоволення потреб учасників освітнього процесу в ДНІ обладнаний пункт харчування та кімната відпочинку, які оснащені відповідними меблями, холодильником, мікрохвильовою піччю, посудом тощо. Медичний пункт міститься на цокольному поверсі в окремій кімнаті, обставлений ліжком, столом зі стільцями та шафою; тут знаходиться аптечка з медикаментами, такі ж аптечки знаходяться у вахтера й у приймальні. Це приміщення використовується також як укриття, з якого є аварійний вихід. Окремого сховища НДІ не має, натомість працівники та здобувачі за сигналом повітряної тривоги можуть спуститися у бомбосховище у сусідньому приміщенні (адреса встановлена, наявна на відеозаписах, але з безпекових міркувань в звіті не зазначається). Для протипожежної безпеки на всіх поверхах будівлі містяться вогнегасники та плани евакуації. Туалети на кожному поверсі облаштовані з комфортом для індивідуального користування: крім унітазів та умивальників, тут є душові кабінки з бойлерами для підігріву води. Гуртожиток, центр дозвілля, спортивний зал чи майданчик, спеціальні аудиторії чи лабораторії, соціально-психологічна та юридична служби відсутні. Зі слів керівництва Інституту, за потреби аспіранти можуть користуватися такими благами на базі НАВС (на підставі договору від 05.11.2021) на платній основі.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Організацію освітнього процесу на ОНП забезпечує координатор діяльності докторантури та аспірантури (за сумісництвом) – провідний науковий співробітник відділу дослідження проблем правотворчості та адаптації законодавства України до права ЄС Олена Томкіна; вона ж веде всю робочу документацію (формує проекти наказів, контролює заповнення й ведення індивідуальних планів здобувачів, видає відомості оцінювання та атестації тощо). Комунікація з аспірантами здійснюється через групові канали, створені у соціальній мережі - viber, через розсилання завдань на особисті електронні пошти здобувачів і науково-педагогічних працівників (координатор – О. Томкіна), а також через наукових керівників. Так здійснюється інформування здобувачів про поточні питання, заплановані заходи тощо. Організаційно-розпорядча документація щодо ОНП розміщується на офіційному сайті НДІ. Єдиною освітньою платформою, яка містила б усю необхідну для освітнього процесу та підготовки дисертацій здобувачами інформацію, наразі в Інституті немає. Консультативну підтримку здобувачам надають Рада молодих вчених (за словами голови РМВ Надії Міловської) та відділи, які забезпечують реалізацію ОНП. Затверджених графіків консультацій у відділах чи особистого прийому керівництвом НДІ немає. Однак, за словами здобувачів, за потреби вони звертаються безпосередньо до наукових працівників, заступників директора чи навіть директора Інституту і завжди отримують допомогу та підтримку. Обчислення навантаження працівників, які забезпечують освітній процес на ОНП, ведеться у відділах, при цьому робота науково-педагогічних працівників, які працюють за сумісництвом, оплачується на підставі цивільно-трудового договору та акта виконаних робіт, а штатних наукових працівників – у межах робочого часу з урахуванням наукового керівництва написанням дисертації (50 годин на одного здобувача) та поєднанням функціональних обов'язків за основним місцем праці без розмежування педагогічного навантаження, відведеного для денної та заочної форми навчання (таке рішення було прийняте Вченою радою НДІ від 28.09.2023, протокол № 10/1, в контексті організації освітнього процесу в аспірантурі у 2023/2024 навчальному році з використанням елементів дистанційного навчання). Осередок профспілки в НДІ

відсутній, натомість Інститут має уповноваженого представника трудового колективу, який лобює інтереси працівників і здобувачів НДІ перед НАН України. Єдиним колегіальним органом здобувачів є Рада молодих вчених, основні завдання та результати діяльності якої представлено на сайті НДІ; відповідним Положенням Раді надано повноваження, що відповідають повноваженням Наукового товариства, наявність якого передбачено Законом України «Про вищу освіту» (ст. 41). Голова РМВ входить до складу Вченої ради Інституту, інших представників від здобувачів у Вченій раді та інших управлінських структурах НДІ немає.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Будівля, в якій розташовується НДІ, орендується на платних засадах, це архітектурна пам'ятка м. Києва, датована 1911 роком, що ускладнює, а іноді унеможлиблює будь-які технічні втручання, наприклад – монтування пандусів та інших пристосувань для осіб з особливими потребами. З метою вирішення цієї проблеми на вхідних дверях розміщені сигнальні дзвінки для виклику допомоги, а в самій будівлі на першому поверсі є можливість безперешкодного руху інвалідного візка в усіх приміщеннях. Наразі такої потреби в Інституті немає, але на випередження рішенням Вченої ради схвалено та наказом директора НДІ затверджено Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та представників інших маломобільних груп населення.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Скарг щодо будь-яких проявів корупції, тиску чи дискримінації на ОНП не зафіксовано. У розмові з експертами здобувачі не продемонстрували обізнаності з механізмом вирішення ймовірних конфліктних ситуацій, але в інституті затверджено Етичний кодекс НДІ, Положення про Комісію з етики та академічної доброчесності та Положення про врегулювання конфліктних ситуацій, в яких описано механізм вирішення таких питань. Ці документи є у вільному доступі для всіх учасників освітнього процесу, а отже, можуть бути нормативним підґрунтям для запобігання (або подолання небажаних наслідків) конфліктних ситуацій, зокрема пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Позитивним є вирішення редакційно-видавничих питань, пов'язаних із виходом фахового збірника «Нове українське право», засновником якого є Інститут, передавши такі повноваження партнерові (видавництву «Гельветика»), що не потребує додаткових штатних посад і дає можливість економити бюджет НДІ. Варта схвалення також практика НДІ щодо проведення науково-практичних заходів для апробації здобувачами результатів своїх досліджень безкоштовно.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Для зручності користування й пошуку аспірантами необхідної інформації в межах навчання та виконання досліджень варто створити загальну бібліотеку (у т. ч. електронну чи репозитарій), наповнивши її навчальною літературою за освітніми компонентами ОНП. В Інституті відсутній централізований безкоштовний доступ до наукометричних баз даних, рекомендованих МОН України (Scopus та Web of Science), тому доцільно укласти відповідний договір із Державною науково-технічною бібліотекою. З огляду на воєнний стан і специфіку міста Києва, де знаходиться НДІ, варто облаштувати медичний пункт з урахуванням імовірних потреб надання невідкладної домедичної допомоги як однієї зі складових безпечного освітнього простору. З метою ефективного впорядкування організації освітнього процесу в НДІ доцільно заповнити вакантну посаду керівника докторантури та аспірантури. Необхідно забезпечити формування та налагодити функціонування єдиної освітньої платформи, яка містила б усю необхідну для освітнього процесу та підготовки дисертацій здобувачами інформацію. Для унормування питань реалізації представницьких і самоврядних інтересів здобувачів ОНП необхідно увідповіднити Положення про Раду молодих вчених НДІ до вимог Закону України «Про вищу освіту» (ст. 41), зокрема передбачивши, що Рада молодих вчених – є частиною системи громадського самоврядування Інституту з відповідними функціями та повноваженнями. Крім цього, керівництву НДІ варто створити власну первинну організацію професійної спільки (наразі відстоювання соціальних інтересів учасників освітнього процесу в Інституті нормативно не врегульовано). Для пошуку альтернативних джерел фінансування в Інституті доречно запровадити грантову діяльність.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Освітнє середовище та матеріальні ресурси загалом задовольняють потреби, необхідні для досягнення очікуваних результатів навчання аспірантами за ОНП «Право» в Інституті правотворчості та науково-правових експертиз НАН України. Зазначені в зауваженнях моменти не порушують чинну нормативну базу і не позначаються на набутті компетентностей здобувачами освітньо-наукового ступеня, а отже, мають рекомендаційний характер і спрямовані на вдосконалення механізму підготовки докторів філософії за вказаною ОНП.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

У НДІ процедура розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОНП регламентується такими локальними нормативними документами: Положенням про викладачів, гаранта, проектну групу та стейкхолдерів освітньо-наукової програми, Положенням про розроблення та модернізацію освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії, Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості освіти та освітньої діяльності, Положенням про анкетування учасників освітнього процесу, Положенням про організацію освітнього процесу. Відповідно до них, гарант разом із членами проектної групи забезпечує розроблення, впровадження та супроводження ОНП, а також несе відповідальність за якість ОНП та її реалізацію. На сайті НДІ розміщено три редакції ОНП «Право» (2021 року – коли було започатковано програму, 2022 – коли було внесено зміни через заміну гаранта і доповнення низки компетентностей, 2023 – коли було враховано стандарт вищої освіти рівня доктора філософії). Крім цього, зміни і доповнення вносилися з ініціативи здобувачів першого року набору та потенційних роботодавців, які брали участь у розгляді ОНП (це підтвердили учасники зустрічей з експертами).

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Під час зустрічі з експертами керівництво Інституту, гарант і наукові співробітники запевнили, що здобувачі освітньо-наукового ступеня періодично беруть участь у засіданнях відділів, коли обговорюється ОНП, мають можливість і висловлюють свої пропозиції щодо її вдосконалення. Так, з ініціативи аспірантки В. Хрущ було збільшено обсяг вибіркового освітніх компонентів приватно-правового блоку. З метою подальшого вивчення рівня ефективності ОНП та врахування освітньо-наукових інтересів здобувачів на час акредитації тривало гугл-опитування, яке містило запитання щодо змісту програми за критеріями переліку обов'язкових і вибіркового навчальних дисциплін та їх структури, забезпечення педагогічної практики, методичного забезпечення освітнього процесу, зручності розкладу занять, а також стосовно вивчення ситуацій на предмет академічної доброчесності, професійності викладачів, якості викладання, об'єктивності оцінювання, реалізації очікуваних результатів; окремо було надано можливість аспірантам запропонувати способи вдосконалення ОНП. Результати опитування мають бути оприлюднені на офіційному сайті НДІ та враховані для організації освітнього процесу надалі.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Основним роботодавцем для здобувачів на ОНП «Право» є сам НДІ: за словами директора О. Кота та його заступника А. Гриняка, ця програма створювалася саме для підбору та формування внутрішнього резерву наукових кадрів, тому й ліцензійний обсяг ОНП є невеликим. НДІ уклав договори з Харківським національним університетом внутрішніх справ і Західноукраїнським національним університетом про співпрацю, представники цих ЗВО на зустрічі з експертами підтвердили надання пропозицій щодо вдосконалення ОНП, зазначених у відомостях самооцінювання (Ю. Жорнокуй був рецензентом ОНП у першій редакції, запропонував розширити перелік вибіркового дисциплін приватно-правового блоку; пропозиція І. Кутник-Лукаевич щодо уточнення програмних результатів навчання наведена на сайті Інституту. Маючи серед здобувачів чимало працевлаштованих осіб, керівництво НДІ не ставить собі за мету знайти для них місце праці. Формуючи в аспірантів науково-дослідницькі компетентності, реалізатори ОНП орієнтують їх на посади з більшим і складнішим обсягом функціональних завдань, зокрема, у Міністерстві юстиції (04.03.2024 підписано меморандум про співпрацю), Нотаріальній палаті

України (наразі спільно працюють над пропозиціями до законопроекту щодо цифровізації нотаріальної діяльності в контексті збереження державної таємниці), провідних юридичних фірмах Києва тощо (представники цих інституцій були присутні на зустрічі з експертами й запевнили у готовності прийняти на роботу випускників ОНП). Правники-практики беруть участь у науково-практичних заходах, що проходять у НДІ (наприклад, Цивілістичний форум 14.04.2024), є співавторами монографічних розвідок (наприклад, «Правовий моніторинг як складова правотворчої та правозастосовчої діяльності», Київ: Алерта, 2023. 268 с., серед авторів – О. Олійник, директор Директорату правосуддя та кримінальної юстиції Мінюсту), проводять спільні бінарні заняття (наприклад, із кафедрою цивільного права і процесу ХНУВС). 22.03.2024 також підписаний меморандум про наукове й освітнє співробітництво НДІ із Прикарпатським національним університетом імені В. Стефаника, який тільки визначає напрями співпраці та не створює будь-яких юридичних наслідків для обох сторін.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

Випускників цієї ОНП немає. На час акредитації тривав четвертий семестр навчання для здобувачів першого (2022 року) набору. Більшість аспірантів уже працевлаштовані (адвокати, юрисконсульти, приватно зайняті особи-підприємці та ін.)

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Механізм виявлення недоліків ОНП і вчасного реагування передбачений у Положенні про розроблення та модернізацію освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії в НДІ. Відповідно до цього документа, перегляд ОНП має відбуватися періодично (хоча не конкретизовано) за результатами опитування здобувачів вищої освіти та/або з врахуванням позицій і потреб стейкхолдерів. Проект змін до ОНП оприлюднюється проектною групою або гарантом ОНП для громадського обговорення у відкритому доступі, як правило, не пізніше як за 1 місяць до їх розгляду. Внесення змін до ОНП затверджується рішенням Вченої ради НДІ. Право ініціювати зміни до ОНП всередині НДІ мають гарант, здобувачі (через Раду молодих вчених або відділи), наукові та науково-педагогічні працівники. За час функціонування ОНП зміни вносилися двічі: перший раз через зміну назви установи та заміну гаранта, вдруге – з метою увідповіднення програми до стандарту вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня спеціальності 081 Право. Для виявлення недоліків у реалізації ОНП запроваджено опитування здобувачів другого року навчання (які обізнані з усіма аспектами освітньої складової програми). На час акредитації таке опитування ще не завершилося.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Дана ОНП «Право» проходить акредитацію вперше. Але на основі досвіду ЗВО-партнерів та науково-педагогічних працівників, залучених до освітнього процесу за сумісництвом, які вже брали участь в акредитації інших ОП, в Інституті триває робота щодо удосконалення процедури залучення вітчизняних і закордонних партнерів до реалізації ОНП. Для забезпечення належного інформування про діяльність аспірантури постійно оновлюються сторінки сайту НДІ. Щоб вивчити думку практикуючих юристів щодо рівня професійної грамотності та придатності в сучасних умовах провадження юридичної практики, вивчається думка стейкхолдерів, результати використовуються для покращення ОНП. Вивчається також позитивний досвід національної академічної спільноти у сфері вищої освіти. Так, у липні 2023 року за ініціативою головного наукового співробітника відділу приватноправових досліджень Інституту М. Шумила у межах фундаментального дослідження «Розвиток правничої освіти як складова правової реформи» проведено анкетування науково-педагогічних працівників ЗВО України щодо низки питань організації освітнього процесу. Анкета та результати опитування висвітлено на сайті Інституту.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

НДІ зайняв чітку нішу у сфері юридичної науки і практики, забезпечуючи якісне проведення комплексних фундаментальних і прикладних досліджень у сфері правотворчої діяльності, публічного та приватного права, удосконалення механізмів взаємодії між учасниками правотворчої діяльності у процесі підготовки нормативно-правових актів, а також аналізу їх застосування, підвищення якості законодавства України, проведення наукової експертизи нормативно-правових актів та їх проєктів, надання науково-методичної допомоги правозастосовним органам. Саме цей сегмент юриспруденції формує відповідний рівень професійної культури науковців Інституту, а також визначає критерії культури якості всіх учасників освітнього процесу в аспірантурі НДІ. Серед тих, хто реалізує ОНП, знані в Україні та за кордоном вчені-цивілісти, які, попри вагомі наукові здобутки, налагодили ефективний

діалог із державною владою, співпрацюючи з відповідними комітетами Верховної Ради України; входять до складу робочих груп із рекодифікації цивільного законодавства (О. Кот – заступник голови такої групи); є членами науково-консультативних рад Верховного Суду, Конституційного Суду тощо. Для розвитку ОНП та загалом освітньої діяльності в НДІ є необхідний потенціал.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

Сильною стороною даної ОНП є безпосередній контакт наукових працівників із найвищим законодавчим органом держави як демонстрація визнання їх фаховості й результативності у сфері правотворчої та науково-експертної діяльності. Окремо треба відзначити високу культуру якості Інституту як наукового осередку, який має своє приватно-правове цільове спрямування і визнання в державі.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Попри позитивний зовнішній імідж Інституту і вагомий внутрішній науковий потенціал, якісна підготовка доктора філософії, крім наукової складової, потребує належної освітньої складової ОНП. Потрібен комплексний підхід у реалізації цієї програми, на противагу очевидному домінуванню наукової складової. НДІ розглядає себе як основного потенційного роботодавця для здобувачів на ОНП «Право», хоча самі здобувачі не проявляли бажання стати науковими працівниками. Варто сформувати своєрідні групи (асоціацію) роботодавців, на базах яких аспіранти проходили б практику, здобували б професійний досвід і відповідні компетентності. Доцільно конкретизувати періодичність перегляду ОНП на засіданнях відділів, Ради молодих вчених, директорату, Вченої ради.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

НДІ використовує всі наявні чинники внутрішнього і зовнішнього забезпечення якості освітньої програми. Загалом усі учасники освітнього процесу і представники стейкхолдерів залучені до обговорення ОНП з подальшим урахуванням їхніх пропозицій. Зазначені слабкі сторони можна розглядати як рекомендації, які цілком реально виконати для вдосконалення організації та забезпечення освітнього процесу в Інституті надалі.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Відносини учасників освітнього процесу на ОНП «Право» регулюються цілою низкою локальних документів, серед яких: Положення про викладачів, гаранта, проектну групу та стейкхолдерів ОНП Положення про розроблення та модернізацію ОНП підготовки доктора філософії Положення про комісію з етики та академічної доброчесності Положення про академічну доброчесність Порядок обрання вибіркового дисциплін ОНП підготовки докторів філософії на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти Етичний кодекс Положення про підготовку здобувачів ступеня доктора філософії на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти Положення про педагогічну практику здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії Положення про відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення Положення про врегулювання конфліктних ситуацій Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освіти та освітньої діяльності Положення про порядок оцінювання знань здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії Положення про анкетування учасників освітнього процесу Положення про організацію освітнього процесу Положення про Апеляційну комісію. Всі ці документи розміщені на сайті НДІ в розділі Освітні послуги / Нормативно-правова база у відкритому доступі. З ними ознайомлюють працівників при прийомі на роботу, а здобувачів – на початку навчання. Ця процедура покладається на керівників відділів і координатора діяльності аспірантури; вони ж і контролюють додержання вимог, що містяться в зазначених документах. Усі категорії учасників освітнього процесу під час зустрічей з експертною групою засвідчили, що знають свої права та обов'язки.

Хоча не всі здобувачі змогли пригадати Декларацію про дотримання академічної доброчесності, яку вони мали підписувати при зарахуванні на навчання та яка має зберігатися в їхній особовій справі.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

Усі зміни, що вносилися до ОНП, супроводжувалися попереднім обговоренням наданих ініціатив. Залежно від того, хто був ініціатором змін чи доповнень, обговорення відбувалися на засіданнях відділів або Ради молодих вчених. Після погодження змін гарант ОНП вносила їх у таблиці та розміщувала на сайті НДІ для громадського обговорення, в якому могли брати участь практично всі учасники освітнього процесу, а також зовнішні стейкхолдери. Після остаточного узгодження всіх коментарів щодо змін ОНП на розгляд Вченої ради Інституту виносили ОНП в новій редакції для затвердження. На час проведення акредитації на сайті НДІ було розміщено всі три редакції ОНП з чітким розподілом за роками затвердження.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

На офіційному сайті Інституту є окремий розділ "Освітні послуги", який має чітку структуру кластерів: "Аспірантура"; "Докторантура"; "Спеціалізовані вчені ради" (із перспективою на створення разових спецрад); "Нормативно-правова база"; "Оголошення". Кластер «Аспірантура» містить інформацію, що стосується вступу (на час акредитації наявні правила прийому до аспірантури 2023 року, а також наведено суми вартості навчання на денній формі навчання); освітнього процесу; новин (остання датована 19 березня, про міжнародний цивілістичний форум інформації немає); та акредитації. Наданої у кластері «Аспірантура» інформації цілком достатньо, щоб зрозуміти мету й основні характеристики ОНП, очікувані програмні компетентності та результати навчання, освітні компоненти та схему їх взаємозв'язку, а також вимоги до дисертації (але не визначено її допустимий обсяг). Крім цього, тут наведено контактний номер телефону та електронна адреса координатора діяльності аспірантури О. Томкіної, що налає можливість уточнення певної інформації за потреби. Під час зустрічі з експертами було зазначено, що за наповнення сайту НДІ відповідає вчений секретар Інституту. На сайті відсутній пошуковий механізм, що значно обмежує можливості користувачів.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Позитивні практики за даним критерієм відсутні. В цілому, ЕГ встановила - в Інституті діють основні локальні нормативні акти, що закріплюють права та обов'язки учасників освітнього процесу, з якими можна ознайомитись на офіційному сайті, що характеризує прозорість та публічність Інституту.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Процес взаємовідносин усіх учасників освітнього процесу в НДІ достатньо врегульований, однак при цьому проявляється надмірна деталізація деяких аспектів діяльності Інституту (наприклад, наявні Етичний кодекс, Положення про врегулювання конфліктних ситуацій, Положення про комісію з етики та академічної доброчесності, Положення про академічну доброчесність). Попри це, як з'ясувалося під час зустрічі з експертами, здобувачі не достатньо поінформовані, зокрема щодо Декларації про дотримання академічної доброчесності та куди їм звертатися при виникненні конфліктної ситуації. Офіційний сайт НДІ містить інформацію, що відображає практично всі напрями його діяльності. Однак потрібно передбачити процедуру автоматичного пошуку за ключовими словами чи іншими параметрами, що спростить пошук користувачам сайту і підвищить відкритість Інституту для зовнішніх зацікавлених сторін (наявних і потенційних стейкхолдерів). Крім цього, прозорість освітнього процесу має супроводжуватися електронним журналом, що демонструватиме дотримання розкладу занять усіма учасниками освітнього процесу, постановку та виконання освітніх завдань, своєчасність та об'єктивність оцінювання тощо, тобто забезпечуватиме внутрішній контроль за якістю освіти в НДІ. Відкритості й публічності НДІ сприятиме також запровадження попереднього анонсування на офіційному сайті про події та заходи, що заплановано провести в Інституті. Для відкритості Інституту на міжнародному рівні доречно передбачити у штаті підрозділ або особу, яка координувала б цей напрям діяльності, а також забезпечувала би пошук міжнародних грантів / проектів для отримання додаткових фінансових надходжень на потреби НДІ.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

За рівнем відкритості та доступності ОНП «Право» не демонструє жодної практики, яка варта запозичення чи популяризації. Водночас у цьому контексті немає нічого, що суперечило б чинному законодавству чи унеможливило б здобуття освітньо-наукового ступеня доктора філософії в Інституті правотворчості та науково-правової експертизи НАН України.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

Процедура вступу на ОНП передбачає, крім складання вступних випробувань, презентацію дослідницької пропозиції (п. 3.5. Положення про підготовку здобувачів ступеню доктора філософії...), що дає змогу вступникові продемонструвати свої наукові інтереси ще до початку навчання. Цей аспект враховується надалі при виборі теми дисертації. Зміст ОНП зумовлений наявним науковим потенціалом Інституту, який представляють здебільшого правники-цивілісти, тому освітні компоненти, які забезпечують ці науковці, передбачають вибір дисциплін приватно-правового характеру. Перелік вибіркового навчальних дисциплін, що структуровано на два блоки по шість компонент, доволі вичерпно відображає актуальні проблеми цивільного права та процесу, сімейного і спадкового, міжнародного приватного права та права соціального захисту, а також трудового, договірної, зобов'язального, страхового права тощо. Ці освітні компоненти ОНП охоплюють весь спектр наукових інтересів здобувачів, до того ж (з огляду на зміст силабусів) здатні забезпечити інформаційний супровід підготовки до науково-педагогічної діяльності. Крім цього, здобувачі ступеню доктора філософії в НДІ мають унікальні можливості: тут провадиться правотворчість та наукова експертиза нормативно-правових актів на професійних засадах, як основний напрям науково-дослідної діяльності, до якої активно доєднуються аспіранти; їх також залучають до обговорення засідань Міністерства юстиції чи Бюро НАН України, аналізу експертних висновків (один із найновіших – висновок щодо права вимоги), розробки проєктів нормативно-правових актів і наукових висновків та ін. Здобувачі за цією ОНП – це здебільшого практикуючі правники, а, отже, є доволі самотивованими, тому керівництво НДІ та реалізатори програми звертають особливу увагу на підвищення їхнього професійного рівня через виконання пошукових і дослідницьких завдань, удосконалення критичного мислення, формування організаційно-комунікативних навичок та системного підходу до вирішення правових випадків у їхній юридичній практиці. Зі слів заступника директора НДІ А. Гриняка, здобувачі проявляють підвищену зацікавленість також до загальнотеоретичного правознавства, тому в Інституті думають над доповненням ОНП вибілковими компонентами за напрямом теорії та історії права.

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

У п. 4.1. Положення про підготовку здобувачів ступеню доктора філософії... задекларовано, що науковий керівник здійснює наукове керівництво за науковою роботою аспіранта над дисертацією, проведенням його власного наукового дослідження, надає консультації щодо змісту і методології наукових досліджень аспіранта, контролює виконання індивідуального плану наукової роботи і відповідає перед Вченою радою Інституту за належне та своєчасне виконання обов'язків наукового керівника. Визначення і рекомендація наукових керівників відбувається на засіданні відділу за результатом розгляду поданих вступником наукових публікацій та/або презентованої під час вступу дослідницької пропозиції. Крім цього, беруться до уваги особисті побажання щодо наукового напрямку досліджень. Зі слів аспірантів, теми своїх дисертацій вони пропонували здебільшого самі, а науковий керівник і відділ вносили корективи у формулювання. Якщо не було побажань, відділ пропонував тему, поєднуючи сфери наукових інтересів здобувача та наукового керівника. Затвердження наукових керівників Вченою радою НДІ здійснюється також з урахуванням наукових інтересів як здобувача, так і наукового керівника (письмова згода). Усі наукові керівники є визнаними фахівцями у сфері приватного права, їхні наукові інтереси відповідають обраним напрямкам дисертаційних досліджень аспірантів НДІ (під час акредитації підтверджено інформацію, що наведена у відомостях самооцінювання). Темі аспірантів корелюють також із основними напрямками науково-дослідної діяльності Інституту.

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

Проведення науково-теоретичних і науково-практичних заходів є окремим напрямком діяльності Інституту. Щороку готується окремий план проведення наукових заходів, що затверджується рішенням Вченої ради ([chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://lawmaking.academy/wp-content/uploads/Plan-naukovyh-zahodiv-Institutu-2024.pdf](https://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://lawmaking.academy/wp-content/uploads/Plan-naukovyh-zahodiv-Institutu-2024.pdf)). На 2024 рік заплановано 8 таких заходів. Центральним є Цивілістичний форум, який відбувся 04 квітня 2024 року за участю українських і зарубіжних вчених; до участі в ньому залучалися також аспіранти НДІ. Цікавою є практика проведення щорічних заходів, які організовують самі здобувачі за ініціативи Ради молодих вчених. Як правило, ці конференції призначені для обговорення проблем вищої освіти і приурочуються до всеукраїнського Дня науки: у 2023 році – «Актуальні питання юридичної науки в дослідженнях молодих вчених» (ця тема передбачена і на 2024 рік), у 2022 – «Правова наука та освіта в умовах воєнного стану», у 2021 – «Забезпечення практикоорієнтованості навчання юристів як невід’ємна складова реформи юридичної освіти» (в рамках проектування майбутньої ОНП). Крім цього, Рада молодих вчених організовує щорічні науково-практичні семінари за конкретним науковим напрямом чи проблемою. У 2023 році відбулася дискусія на тему «Регламентация договорних відносин в умовах воєнного стану»; у 2024 – заплановано обговорити аспекти «Захисту прав споживачів у контексті адаптації законодавства України до права ЄС». Збірники матеріалів наукових заходів розміщуються на сайті НДІ у відкритому доступі. Голова ради молодих вчених Н. Міловська є відповідальним редактором і упорядником збірників матеріалів наукових семінарів для молодих вчених, аспірантів і студентів, де мають можливість презентувати й апробувати результати своїх досліджень здобувачі Інституту безкоштовно.

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад’юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо.

Експертною групою з’ясовано, що здобувачі систематично залучаються до участі у міжнародних науково-практичних заходах, як тих, що проводяться в Інституті, так і за межами. Це дає їм змогу безпосередньо ознайомитися із сучасними тенденціями та останніми досягненнями вітчизняної та зарубіжної правової науки, результатами роботи установ-партнерів – Верховного Суду, а також здійснити апробацію власних наукових досліджень, долучитися до спільних наукових проєктів. В Інституті проводяться як щорічні, так і разові новаційні міжнародні наукові заходи (XIII Міжнародний цивілістичний форум, який відбувся 4 квітня 2024 року, тематичні дискусії тощо) із наданням можливості здобувачам презентувати результати своїх досліджень, в т.ч. й іноземними мовами, розширити сферу фахового наукового спілкування та публікації тез у колективних виданнях за результатами таких заходів. Також здобувачі регулярно інформуються про необхідність реєстрації на світових наукових порталах ORCID, ResearcherID, Google Scholar. ЕГ звертає увагу, що існує певна активність щодо долучення аспірантів до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, яка переважно виражається через виступи на конференціях та публікації. Участь здобувачів у міжнародних дослідницьких проєктах відсутня, як і міжнародна академічна мобільність.

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

ОП є практично орієнтованою, про що свідчить участь наукових керівників у дослідницьких проєктах. Наприклад, професор О. О. Кот є членом Робочої групи щодо рекодифікації (оновлення) цивільного законодавства України, результати роботи якої регулярно публікуються (<https://lawmaking.academy/publikatsiyi-rekodyfikatsiya-tsk/>). Було розроблено навчальні матеріали «Науково-експертне забезпечення нормативно-правової діяльності органів державної влади в період відновлення України та виконання зобов’язань з набуття членства в Європейському Союзі» (РК УкрІНТІ № 0122U201754) –проф. Л. В. Красицька та ін. Результати цих досліджень опубліковані в монографіях, наукових працях (<https://lawmaking.academy/monografii-ta-zbirnyku-naukovyh-prats/>), наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України, у виданнях, які включені до наукометричних баз Scopus/Web of Science Core Collection.

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад’юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

З метою дотримання вимог академічної доброчесності наукові працівники при прийнятті на роботу, а здобувачі - при зарахуванні на навчання до аспірантури ознайомлюються з Етичним кодексом, Положенням про академічну доброчесність та підписують Декларацію про дотримання академічної доброчесності, яка зберігається в їх особових справах. Усі наукові статті проходять перевірку антиплагіатним програмним забезпеченням. Дисертації також підлягають перевірці, але поки що до логічного завершення доходить лише одна. В разі виявлення високого рівня текстових запозичень науковий доробок (стаття/тези) повертається здобувачу для коригування.

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

1. Зміст ОНП відповідає науковим інтересам аспірантів і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю. Це підтверджується результатами аналізу освітніх компонентів, навчального плану та спілкування з самими здобувачами вищої освіти. 2. Наявність наукового фахового видання категорії «Б». 3. Організація та проведення на базі Інституту щорічних міжнародних фахових науково-практичних заходів із обов'язковим залученням здобувачів та наукових працівників. 4. Наукові керівники долучені до процесів нормотворення, відповідно є безпосередніми практиками, які реалізують свої наукові доробки у прикладній площині.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

До слабких сторін варто віднести долучення аспірантів до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю лише через виступи на конференціях та публікації. Рекомендації: до 01.01.2025 року долучити здобувачів вищої освіти до міжнародних проєктів, стажуваннях за кордоном, програм академічної мобільності, грантових програм в галузі міжнародної освітньої та наукової діяльності через координування та роз'яснення відповідних можливостей здобувачам вищої освіти.

Рівень відповідності Критерію 10.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

ЕГ дійшла висновку про повну відповідність ОП за підкритеріями 10.1. - зміст ОП «Право» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти відповідає науковим інтересам аспірантів; 10.2. – наукова діяльність аспірантів відповідає напряму досліджень наукових керівників; 10.3. - Інститут організаційно та матеріально забезпечує можливості для проведення апробації результатів наукових досліджень, системно проводяться конференції, семінари, круглі столи тощо; 10.5 - наукові керівники аспірантів є активними дослідниками, практиками; 10.6 - в Інституті сформована політика академічної доброчесності та часткову за підкритерієм 10.4., оскільки, Інститут залучає аспірантів до міжнародної академічної спільноти через виступи на конференціях, публікації у міжнародних виданнях, але здобувачі не приймають участь міжнародних дослідних проєктах, відсутнє міжнародне стажування, міжнародна мобільність. ЕГ звертає увагу на необхідності активізувати участі аспірантів у міжнародних проєктах, стажуваннях за кордоном, програмах академічної мобільності, грантових програм в галузі міжнародної освітньої та наукової діяльності. Загалом ЕГ дійшла висновку про відповідність ОНП «Право» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти критерію 10.

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

В

Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6 . Людські ресурси	B
Критерій 7 . Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8 . Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9 . Прозорість та публічність	B
Критерій 10 . Навчання через дослідження	B

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

***

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Коломієць Наталія Володимирівна

Члени експертної групи

Балинська Ольга Михайлівна

Міць Анастасія Миколаївна